

శ్రీ రస్తు.
శ్రీకృష్ణాయనమః.

రెటమతశాస్త్రము.

ప్రథమశాస్త్రము.

తది.....

శ్రీరత్నాకర సంభవోక్తికలనం జెన్నొంది గర్వాది మ । ర్భూరూ
 ఢింగనిమేఘమాలిక సముద్యత్కాంతిరాజించిన । తోయ్యరుశ్రీమహిర్వాయస
 సితిగదః జ్యోతిర్మయుండైన సీ । తారామప్రభుడేలు వేంకటనరేంద్ర శ్రే
 ఘ్ననెల్లప్పుడు ॥ శా॥ లీలాస్యోపజతామృతాంశుకళ హాళింగేలుదోయె త్తి
 యుద్యేల్లబ్రీతిహరించు గారికుచముల్పీక్షించు నాసక్తిది । త్కలక్షేపము
 గోరుప్రామిటిపురాధీశుండుభోగీశ్వరుం । డేలుందిమ్మనృపాలు వేంకటధరిత్రీ
 శాగ్రణిన్నిత్యము ॥ చ॥ ఎలమిసమ స్రభాగ్యముమహిశుడు స్రవ్యమువేల్పు
 పెద్దనాజెలగుచునుండః బ్రహ్మసువిచిత్రము గాదనమాటలోపల । నైలగగ
 జేయుభారతి సమిద్ధకళావతి పెద్దతిమ్మభూ । తలపతివేంకటేంద్రునరుధన్యత
 లోక్తులొసంగువేడుక ॥ మ॥ కలుషభావంతవిక ర్మనుండగుచు విఘ్నన్యా
 ముయైసర్వముం గళ సర్వజ్ఞుడుగారవింప దివౌకశ్రేణికాపూజ్యుడై । యల
 రుక్ సిద్ధిగణేశ్వరుండొసగు నుద్యత్కార్య సంసిద్ధిబు । ద్విలసత్ప్రేక్షిమమిచ్చు
 వేంకటధరిత్రీనాధుకవ్యేళల ॥ శా॥ శ్రీరాగేశ్వరుడయితం డవిబుధు లే
 వింపగాబోధ విద్యారూఢోన్నతిమించు ధన్యుడ హితా హంకార విధ్వంస
 కుం । గూరేంద్రాన్వయు వార్ధిచంద్రగురుముఖ్యున్మేరుధీరున్మహా । దా
 రున్వేంకట భట్టరార్యు దలతుం దాత్మర్యమింపొందగ ॥ గీ॥ ఘనుల
 ప్రాచేతనవ్యాస కాళిదాస । భారవిమయూరనన్నయభట్టతిక్క । యజ్ఞనా
 శంభుదాసునినభినుతింతు । సంస్కృతాగ్రధకవిత్వవిశారదులను ॥ వ॥ ఆ యి
 వ్వదేవతాప్రార్థనంబును బురాతన సుకవిస్తోత్రంబును గావించి యేనొక్క
 కృతి సకలజనశ్రుతిహితంబుగా నీనర్పంబూనియున్న సమయంబున॥ సీ॥
 శ్రీమదహోబిలస్వామి మహారాజ్య రక్షకుండగుచు నేరాజువెలయు । నభి
 రామ కామందకాఖ్యసత్కావ్య రత్నమునకునేరాజు నాధుడయ్యె । జాన
 కీనాయకచరణసంసేవనాప్రాధిచేనారాజు ప్రబలుసిరుల । నెరయూరిపురజ
 రాధిశాదిబహుబిరుధాంకుడై యేరాజు యశముగాంచె । నతడుకొండ్రా
 జతిమ్మభూపతివరేణ్య । తనయ పెదతిమ్మరాజ వతంసగర్భ । వార్ధి చంద్రుం
 దుసత్కుల వర్ధనుండు । సతతివిభవుండు వేంకటాక్షావిభుండు ॥ క॥ ఒక
 నాడునిఖిలకోవిద । నుకవిహితామాత్యబంధునుతవీరభట । ప్రకరముగొలువ
 గగొలువుం డేకభావస్తావమాత్మ నివ్వటిలంగ ॥ గీ॥ రాయకవియ్య

నయ్యలరాజవంశు । ననఘుషిన్నక్కు విభుపుత్రునయ్యలూఘ్య । నాగఘను
 నూనుభాస్కరనామధేయు । గరుణదళుకొత్త రావించి గారవించి॥ వ॥ త
 త్కాలోచిత ప్రసంగంబున నిట్లనియె॥ గీ॥ ఘనతేవిజ్ఞాననిధి రెట్టఘనుడుము
 న్ను । జెలగుకన్నడభాషనుజెప్పినట్టి । శాస్త్రమంతయునేను సీజనులువొగ
 డా దెనుగుభాషయొనర్పంగ దిపురునపుడు॥ సీ॥ పరిపూర్ణధవళాంగ భవఘుసీ
 దివ్యతేజమునిమించినశంఖ చక్రములను । గరయుగ్మమునదాల్చి కనకపీ
 తముపాణి యుగముననూదియత్సృజ్యలముగ । నిజహస్తమునరెండుభుజ
 మునపై శోణ కాంతులెంతయు సత్ప్రకాశముగను । గొంచెంబు లోచెవికొ
 ణకలనెట్టని చాయలమెరయు కేసరచయంబు । నురిగరపువెండ్రుకలరీతిను
 ల్లసిల్లు । రామచంద్రుం డహోబిలస్వామియగుచు । గరుణనాముందట
 నుబాడగ నట్టినవ్యూహదయ సూక్తుల నానతిచ్చె నిట్లు॥ క॥ సీపుడలంచినతెల
 పును భావహామ యశోనిధాన మటుగాపుడ । దూభవినుతమతముగా
 వ్యము గావేంకటస్వపరగ్రహముగొనువత్సా॥ గీ॥ అని ప్రసాధించి నాడు
 మిరవిశేషములను ప్రతిపద్యమును మందకీతముగాగ । నాంధ్రభాషా
 నిరూఢిగావ్యంబుజేయు । డఖలజనులకు నుపకారమైచెలంగ॥ వ॥ విశేషిం
 చి మిరలు శ్రీరఘునాయకదయాలబ్ధసారస్వతులును రఘువీరశతకనిర్మాణ
 కర్మరాయకవితిప్ప నార్యపాలకులును మదీయశ్రితులు నగుటంజేసి భ
 వత్కవిత్వంబు మా కభిమతంబయి యుండు ననిన నంగీకరించి యారె
 ట్టరభీమమూరు రాయర బసవశంకరగు తిహన్నిబ్బరగండ మానసియా
 త్మరమహాబిరుదాంకుండును విక్రమసాహసాంకుండును గాశ్యపగోత్రపవి
 త్రుండును కొండ్రాజు తిమ్మగాజపుత్రుండు నయిన వేంకట ధరణీకళత్రు
 నకు నంకితంబుగా నేరచియింపంబూనిన ఇక్కావ్యంబున కుతలకాయ
 మానంబగు తదీయవంశావతారం జెట్టిదనిన.

కృతినాయక వంశావళి.

క॥ భానుడు శాశ్వత బహునం తానుడు రిపునికర తిమిరి దళనఘ
 టూద్య ద్భానుడు సంతత కరుణా । సూనుడు విలసిల్లు విర్జ్యోతము డ
 గుమక॥ క॥ అతనికి వైవస్వతమును । వతినికి నిక్ష్యుడు డతిని వంశమున
 రగు॥ క్షీతి పతి యతని కులంబున గతకలుషుడు రాఘవుండు గ్రహమున
 బాడమెక॥ క॥ ఆరామ భద్రునకు గుళ । వీరుండు జనియించె నఖిలవిబుధ
 ప్రకరా దారుం డాతని కులమున భూరి గుణోజ్వలుడు కొండ భూపతి
 పుటా॥ శా॥ ఆకొండ క్షీతి పాల చంద్రుడు మహాద్యతీర్తి సంపన్నుడై
 తాత తత పరిత భూతన సుధీలోక స్తుతప్రాపుండై । కంజాత్మన్య పదాబ్జ
 త్తచతురుండై నిత్యసందానని । ప్తాకారుణ్యనయాదిసద్గుణసమాజసూ॥

ర్మిమంచే ధర్మః॥ ఉ॥ ఆనరనాథ పుంగవున కాశ్రితరక్షణ తత్పురుషునా
 న్మానసుయోధనుండుస్పృహ మాన్యుడు రాజ కిరీటవిస్ఫురద్రానకభావరాజత
 సుధాకర మేఘదధీచిఖేచరాం భోనిధితిమ్మభూతలవిభుండుదయించెజగత్ప్ర
 సిద్ధుడై॥ గీ॥ విమలగుణనిధితిమ్మభూ విభునిమార్గ రాజవర్యునిపుత్రికా రత్న
 మయినా యక్కమాదేవివై నాహ్యాయుచెలంగె జలధిసుతజెండ్లి యాడిన
 శౌరీరితి॥ క॥ ఆదంపతులకుబాడమెద । యాదాక్షిణ్యంబురాశి హరిభక్తి
 బ్రాహ్మనుడు సతతత్యాగః శ్రీదుడుపెదతిమ్మరాజుక్షీతి జనులలరక॥ మ॥ విద
 శించెసైదిరా ధరిత్రితన భూవిఖ్యాతు లేమందునా భుదయంబంది యశంబు
 గాంచెమహిలోనుద్దండ విద్యేషులంగదదోద్భవుల దోలిగెల్ప సీరులంగన్న
 ట్టె గొన్నాజుశ్రీ । పెదతిమ్మక్షీతి పాలమాళికెనయే పృథ్వీపతుల్లిక్కులక॥
 గీ॥ అట్టిపెదతిమ్మరాజు ధైర్యాధిరాజ । మంగవిభుగర్విశౌరి మోయనగు
 మారు । నంగన శిరోమణిని పాపనంగమాఖ్య । బ్రేమనరియించె విభవాభి
 రాముడగుచు॥ క॥ గుణనిధియగు తత్కన్యా । మణిజనకు బోధజనకు
 మంజులభాషా । ఫణివరురణవిజయార్జును । బ్రహ్మతంపదరంబె గురువపార్థి
 వవర్యు॥ సీ॥ పృథులవిక్రమశాలి పెదనంగ సృపతియు సత్వసంధుడు చి
 ననంగ రాజ । ధర్మగుణాధ్యుండు తిమ్మభూపాలుండు రుచిరకీర్తిధరుండు రు
 ద్రఘనుడు శ్రీధనాంకణకిరీటబనన సరేంద్రుండు స్థిరభాగ్యనిధి పెదచిట్ట
 ఘనుడు । సిందుగాంభీర్యుండు చినచిట్టధన్యుండు సతతధన్యుడు పోట్టిసంగ
 శౌరి । కలితతేజుండుపాపసంగప్రభుండు । ననగబరగినదొమ్మిండు తనయవరు
 ల । గాంచివిజయసంశీలుడై మించెనార । మంగరాజన్యగురువసమాధ్వరుం
 డు॥ క॥ ఆగురువరాజవరునకు । త్యాగసముద్రునకు నలుడయి వెలసెధరా
 భాగధురంధంతననా భాగుడు పెదతిమ్మరాజుప్రజలునుతింపక॥ గీ॥ ధీరశం
 కరుడాపెదతిమ్మరాజు లలితగుణములనుభయకులప్రసిద్ధ । యైన యలపాప
 సంగమాహ్వయబలిప్ర తాశిరోమణియందు ముదంబుతోడ॥ వ॥ వరపుర
 భంజనోగ్రుడయి భాసిరుదాసరరాజశేఖరుం । దిరుపతిదారుణీశుగుల దీపకు
 వేంకటపార్థివో త్తము॥ గురుయశుకృష్ణయ ప్రభునికొన్దలధీరుని బాహు
 శౌర్యు । స్థిరరఘునాథశౌరిజనతిమ్మనృపాలుని గాంచెధన్యుడై॥ వ॥ వా
 రలలోన॥ ఉ॥ కేసరినైనశౌర్యమఃన గేరునుగీ రివిహారలీలగం । గానరిచంద్ర
 శేఖరుల కాంతులగల్వల రాచవారికె । తేనవచ్చుతిమ్మధరణీసరనందవర
 త్నమైనమా । దాసరిరాజవర్యుని బుధస్తుతచర్యుని నెన్నశక్యమే॥ చ॥
 గురుపతిచాతురింభుజగకంబరుగేరుచు వార్ధికన్యకా । వరునతిభక్తి గొల్పు
 నని వారితమాన విశేషసంపదక । గురుపతిబోలుచున్న లగు కోవిదకా
 పెద తిమ్మశౌరి మా । తిరుపతిపార్థివో త్తముడు ధీరవరేణ్యుడు రాజమా

తుడే॥ ఉ॥ రాజధరుస్థజులచు ఖగరాజతురంగుని సంస్కరించునం । దాజమద
గ్ని రాముడన ధాత్రివహించు హలాయుధామహా । క్షౌజసుధాంశుజత్వ
రల నద్ద నకీర్తివహించునట్టికొం । ద్రాజవతంసుతిమ్మనృపరత్నము వేంకట
రాజవేడుక॥ ఉ॥ జమ్మని ధిక్కరించుచు బ్రసిద్ధికి నెక్కిన వైభవంబున॥
జమ్మనిధిక్కరించురిపుజత్వర బాహు పరాక్రమంబున । నిష్ఠునిసంతతంబును
భజించుచు తిమ్మనరేంద్రుడైన మా । కృష్ణనృపాలశేఖరుడ కీర్తి ఘరంధను
డెంతపుణ్యుడో॥ ఉ॥ చండలసత్ప్రతాప నయచారువికాస విలాసశేఖ
మా । రాండలతాంతసాయకుల దార్కొని మార్కొని దాల్చి కల్చినా ।
కొండలతేనతిమ్మనృప కుంజరసూనుడు కొండలయ్యయా । తండర శ్రీధ
రాంశజుడెత్తుచుపోవణబుద్ధిసంపద॥ ఉ॥ ధీరస్థపావతంసమును ధీమణి
నీయుడ నూనదానవి ద్వారసికత్వభూషణుడు ధన్యగుణాఘ్నుడు తిమ్మ
శౌరిమా । శ్రీరఘునాథ రాజభఖిచే శరణాగత రక్షణంబునం । దాంగు
రాసునంతటి కృతార్థుడతండోక రాజమాత్రుడే॥ చ॥ సిరమతి పెద్ద తిమ్మ
జగతీపరమాభితపః ఫలంబు సదర్శగుణబంధుకల్పకము కోమలకీర్తివసూ
ప్రియుండుభా । స్వర వినయాంగనాయుతుడు శాశ్వతరాగవభక్తిశాల్కి॥
తిరుమలరాజరాజులు విత్తర్జుణాశ్రయవిక్రమంబున॥ క॥ కృతీయై రమణీ
యశుభా । కృతీయై యభయ ప్రదాన కృతినస్మృతియై । నుతికెక్కిన
పెద్దతిమ్మ॥ క్షీతిపతి తిరుమలనృపాల సింహుడుజగతీ॥ చ॥ వితతపరాక్రమక్రమ
వివేకవిజిప్తజనాజనక్షమా । ధృతినిధిపెద్దతిమ్మ మనుజేంద్రునిశ్రీచినతిమ్మ మే
దినీ॥ పతితిలకంబుబొమ్మ నరపాలుని పర్వతరాజపుత్రినా । యతకుల శీల
మానవతిదాబళ దేవివరించి వేడుక॥ గీ॥ ఆపదహామణియో బన్న య
నెడిఘనుడు । ప్రతిభ చెన్నొందు వేంకట పతివిభండు । తిరుమలేంద్రుడర
ఘునాథ నరవరుండు । నాదియగుపుత్రులనుగాంచి ఖ్యాతిమించె॥ ఉ॥ ఆచి
నతిమ్మభూవిభున కగ్రజ కాశ్రిత కల్పశాఖమే । ధాచతురాననుండుజగ
తాటిమహాబిరుదాంకు డాడితే । యాచలధీరుడూర్జిత దయానిధివేంక
ట రాజనిత్యధి రాచరుడుస్థివీణుడుజయాదికుడై విలసిల్లు నెంతయు॥
గీ॥ సరసుడా వేంకటేంద్రుడు సాశ్వవగళ । తిలకమగుగానపుత్రికలలఘు సు
తుల । లోనగుణవతియనగ జెన్నైనపెద్ద । కృష్ణమాదేవిమణిని బరిగ్ర
హించె॥ ప॥ ఆసాధీరత్నంబైన పెదకృష్ణమా దేవియందు॥ గీ॥ ఆదిఘను
డైనపెద్దతిమ్మన్న కృష్ణ । పార్థివుండలధీరుండు బసవరాజ । నిత్యవిభవుండు
వీరన్న నీలకంఠధన్యుడనమించునందనో త్రములగాంచె॥ క॥ శ్రీవేలయుగజన
కృష్ణమ । దేవీరత్నంబునందు సిరభాగ్యనిధి॥ భావజనిఘ విరుపాక్షధి
రావరుని గాంచి జగతి బ్రస్తుతి కెక్కి॥ ప॥ నుతీయు నక్కునూరుల

క్రమం బభివర్ణించెద|| పంచపాది|| మ|| పటుసుజ్ఞాన కళానిరూఢి మెఱ
యన్బ్రహ్మమలెన్నెనమా | రుటగాదిభువియం దగున్వి మతగర్వోద్వృ
పతేన్సిధిని | స్ఫుట నత్యోక్తి పజాతశత్రు కరణింబొల్పొదు కొండ్రాజు
వెం | కటగాంభీర్యకళావిశేషము దగన్లన్బట్టునాపగ్రణి | జలులస్ఫూర్తి
వెలుంగుకృష్ణస్పృహరాటాన్వమిస్థరంగంటిరే|| క|| రాజకళావైఖరసుర | రాజ
తబోగమునగు ధరరాజధరిత్రి | రాజవచాన్యతవేంకట | రాజన్యసుతుండు
నుల్ల రాజేంద్రుడిలక|| క|| అసదృశవితరణవిద్యా | రసికునకునుశౌర్య
ద్ధైర్య రాజేశునకు | స్వసుమతివేంకటభూరు | బసవన్మపాలునకునన్య
పార్థివులెనయే|| క|| ధీరుడుబాంధవసుజనా | ధారుడుశూరుడునితాంత దా
నవిజితముం | దారుడువేంకటశౌరికు | మారుడువీరన్నరాజ మాత్రుడుధరి
ణి || ఉత్సాహ|| నీలకంఠసుంజయించి నీరజారిగేరియా | పాలకడలిమించి
హంస పంక్తిదెగడిపూర్వది | క్షాలకరినిధిక్కరించి ప్రబలవేంకటేంద్ర
మా|| నీలకంఠరాజకీర్తి నిఖలదిక్తటంబులక|| క|| శిక్షించుఖలుని కరుణ ||
వీక్షించునుసాధుజనుల వేంకటవసుధా | దత్తునివిరుపాక్షాధిపు | నిత్సుద్ర
యశోభిరాము సరవియెవొగడక|| క|| ఈరితిపుత్రసంప | దూభిరియశో
రాజ్యవిజయ బోధకుడయియా | పౌరుషనిధిపెదతిమ్మ | త్స్థూరమణునివేంక
టాద్రి జనపతియలరుక|| నీ|| వసుమతిభాంధూర్వ హానిర్వవాలీల ఘన
కిట్టిప్రభుడు వేంకటవిభుండు | నిఖలదిశాభోగ నిబిడకాశస్సూన ఘనసార
విభుడు వేంకటవిభుండు | సంతతనూనదానత్రాణవేఖరి కర్ణాఖ్య విభుడు వేం
కటవిభుండు | దృఢతరబాహు ప్రతివ్యధరీకృత గ్రహరాట్నభుడు వేం
కటవిభుండు | రాజమాత్రుడెరిలప గొండ్రాజుతిమ్మ | ధరణినాయకులన
యుడు దాతనయుడు | ప్రాధవిద్యత్కవీశ్వర ప్రకరవినుత | గాఢసత్కృతి
విభుడు వేంకటవిభుండు|| వ|| ఇట్టి లోకోత్తరున కభ్యుదయ వరంపరాభివృ
కథానుక్రమణిక.

ద్విగా నాయొనర్పంబూనిన రెట్టమతేశాస్త్రంబునకు వేంకటత్కాపాల శిరో
మణి నధినాథుండేసి తద్వంశక్రమం బభివర్ణించి తదనంతరంబ యా ప్రబం
ధంబునకు ననుక్రమణీయం బెట్టిదనిన వర్ణాదిహేతువులగు భూజాత పుష్ప
పరిక్షయ, గోప్రజార్చనాశకునంబును, దూతలక్షణంబును, పక్షిశకునం
బును, గర్భర్తులక్షణంబును, మేఘులక్షణంబును, విద్యుల్లక్షణంబును, గర్జ
తలక్షణంబును, ఇంద్రచాపలక్షణంబును, పరివేషలక్షణంబును, ప్రతిసూ
ర్యాతిఫహయు లక్షణంబును, గ్రహయద్ధలక్షణంబును, బీజావాపనంబు
ను, అర్చ్యులక్షణంబును, గ్రహలక్షణంబును, ఆకస్మికలక్షణంబును, గ్రహ
చారా సమయోదయ లక్షణంబును, గృహబలఫల లక్షణంబులును,

గుహాదశాబ్ద సంవత్సరఫల లక్షణంబులును, సంవత్సరాది ఫలంబులును, వినరించియుండునందు॥ సీ॥ వరుసగర్గాచార్య వర్యునిమతమున మతిశాలి హరిబట్ట మతమునందు॥ ధంకీర్తిఘనుడైన ధన్యునిమతమున బతిభజెన్నొండు శ్రీవతిమతమున॥ మేటియెవరాహా మిహిరార్యుమతమున నన్నేఘమా లికా శాస్త్రమునను॥ నుచితీర్త్యాఖ్యచే నొసరునారాయణ భట్టమతంబున బ్రాజ్ఞలయిన॥ జనులయుక్తినిజ్యోతిష సారమునను॥ శకునచయమున గల యర్థచయము తెలిసి॥ కృతీయొనర్చినరెట్టని మతమునేను॥ వెడలెదెనుగించె దనుమీకు వేంకటేంద్ర॥ గీ॥ ఎంతలోకోపకారకమంపనిక్క॥ మెంతప్రత్యక్షమిదియని నొప్పుడార్య॥ లెల్లశిరసావహింపుచురీమతంబు॥ ఘనతకాదార్యశీల వేంకటస్వహః॥

వృక్షపుష్పఫల లక్షణము.

సీ॥ పరగనశోకంబు బ్రహ్మమేడియుబూచి కాచిన సస్యసంఘము ఫలించు॥ గపురంపులనములు గాయరల్లగినెప్పై రాదిగా గృష్ణధాన్యము లుప్రబలు॥ బాగుమీఱగజిత పాలయుగరివేము గాచిన ప్రీహివర్గంబు మించు॥ వింతగాదెమికిచే టుతయుగాచిన యావరాశసమృద్ధి యగును మిగుల॥ నేలమినుములుమోదుగులుగాయనలగుకొట్ట॥ మొల్లబూచిన యావాలు మొల్లమగును॥ నావిగాచినజనుమాను స్రుతివొడము॥ సత్య మింతయువేంకట శ్లాఘితరేంద్ర॥ సీ॥ వావిలిపూచిన వర్ధిల్లుముత్యము ల్లిల కంబుగాచిన గలుగువెగడి॥ చిక్కమా రేడును బెంపొందగాచిన నందంద బంగార మతిశయిల్లు॥ నత్తిగాచినదామ్ర మగ్గునయై యుండు గొలిమిగాచిన వజ్ర కులము మెరయు॥ బంధూకములుబూచు బ్రబలునుబవడము ల్బుచ్చుల గాచిన భయములమరు॥ అనటిగాచినగొఱియలు హర్షమందె॥ ధరణిబలు రక్కసులుబూచు గరులుజెలగు॥ బాదిరులుబూచు నావులుమోదమండు॥ ప్రదనజయసాస్త్ర వేంకటరాజచంద్ర॥ గీ॥ అడవితంగెడురేయుల సనుము కునుమ॥ పూచెనేనియుముదమగు భూమిప్రజకు॥ వలినబూచినద్విజలకు త్వలినిపూచు॥ క్షిత్రియులకండ్రుజయము వేంకటనరేంద్ర॥ గీ॥ జమ్మిచంద్రులుగాచిన జాలవంట॥ గలుగువేములులెస్సగా గాచెనేని॥ కోగములు లేవుప్రజలకు భోగమమరు॥ మిహిరసంకాశ వేంకట మేదినిశ॥ సీ॥ గనుగొనుమోదుగు కాయలోగింజలు గట్టిగామూడుజూ పట్టెనేని॥ గ్రమముననారాది కారైలుపదునాల్గు నన్నియువర్షించు నదియెగాక॥ మొదటిగింజయ యున్న మొదటికార్తులయందు నడిమిగింజయయున్న సనువుమీఱ॥ నడిమి కార్తులయందు గనగింజయండిన గడకార్తులందును గలుగువాన॥ లందునే గింజగడుగొంచెముయ్యెనేని॥ తిలకయయియుండెనేని తత్కార్తులందు॥ నల్పు

వర్షంబుగురియు నంద్రార్థజనులు । కాంతినిర్మితచంద్ర వేంకట నరేంద్ర॥
 సీ॥ మట్టియొద్దియునిస్స మారేడు నేరేడు మెంజిగోధుమలును వినుముయ
 వలు । కలిగియునడవిలో గలచెట్లుగాచిన రెట్టడల్పము నెను బృథివిబంటు॥
 కొడి నెగాతినరుజ బాడముభూజనులకు కడిమి కాచినవాన కడమయగును॥
 జడిసిగాచినభీతి సిద్ధన్బునాగ కేసరులు గాచినవాంతి సంభవించు । బిట్లుగా
 యనగ్ని భీతిసంధిలును వెలగగాచినగాలి గలిగియుండు । బుడమలుగా
 చిన భూమిపాలకులకు దళవాయులకును బ్రధానులకును । దళములకు
 జాలననోయ్య కలహ మొదవు । నేచిలొద్దుగదిరిపెన పూచెనేని । పంట
 లెంబులనియెను బ్రాజ్ఞుడగుచు । నేర్చుమీఱగ రెట్ట కందర్పుడిలను॥
 గో కున లక్షణము.

సీ॥ భక్తితోనాపాథబహుళనవమీలను మొదలింటిజామున మొదవు
 గముల । నర్పించి రెండవయామంబుననరుండుతనకోర్కు ఫలియించునగనపు
 డె । పాడియావై ననుబలుమూపురముగల్లు వృషభ మైవనుమంద వెడలెనేని॥
 వానలుగురియునవ్వారిగా గడులెస్సబండు సస్యంబులుబహువిధముల మేదిసి
 న్ధనినర్హస్యమృద్ధిగలుగు నిఖిలజనులకునారోగ్యమతిశయిల్లు । వాంఛితార్థం
 బులీడెరు వరుసమతియు । కృపులకాహనమనె వాల రెట్టిడిలను॥ పంచపాది॥
 డె॥ ఆలవిన్నరుండుతగ చర్చనచేసిన వేళ నెట్టనై । చాలగగుంటిగుడ్డియును
 జాచిరజొందినబక్క యాదృశే దాలసవృత్తి నెద్దయిననావయినన్దమి బాసివచ్చి
 నఁ గూలుదెవుళ్ళచేత బ్రజకుంభినివానలు లేవుతన్నహీ । పాలుడుహనిశెండు
 ననెబాగుగ రెట్టడుమేదినిస్థలి॥ గీ॥ వేడ్క నావులనర్పించు వేళనలుపునె
 టుపుగలగొడ్డుటావుదా నెసగమంద । వెడలెనేనియుకొద్దిగావృష్టిగురియు । ర
 చితసత్కృతవేంకట రాజచంద్ర॥

పక్షిశకున లక్షణము.

క॥ వినుపై డికింఁటెశకునము । గను నెడగంధాత్మతములఖగముం
 మ్రాకు॥ జనులర్పింపగవలయును । చనయోజ్జ్వలతిమ్మరాజ వేంకటనృ
 పతి॥ డె॥ పూవులునక్షతంబులును బొంతుగదోయిట దార్చివానకై । భావ
 ములోనమానవుడుబ్రహ్మయొనర్పగ బక్షియయ్యెడ । న్వావిరిజేసిగా బలుకవా
 రితస్పృష్టియుగల్గునంద్రుగో । త్రావలయంబునందుగవిరాజనుతింపగ వేంకటా
 ధిపా॥ చ॥ ఇరువుడబై డికింఁటెవసియించిన పచ్చని మ్రానికిందళ । ర్కరయు
 నుట్టిమూంసము ప్రకాశముగానిడినంద్రసన్నమై । యరుదు ఘటిల్లపాపతగ
 మందులనొక్కటియయినముట్టిన్ । గురియునువర్ష ముల్మిగులగొబ్బున వేం
 కటరాజశేఖరా॥ చ॥ ఘనముగవానకై పయిడికింఁటెకునర్చన సేయబోవుచో ।
 ననలకృతాంతయక్షమరు దాశలనావిహగంబువచ్చితి గర్హిసమతిచేరినంబరగ

శ్రీఘమెవర్షము వచ్చుమచ్చుగా । గనకమహేంద్రధైర్యబుధకల్పక తిమ్మ
యవేంకటాధిపా॥ చ॥ చెలువుగబట్టికర్చనమునేయక దత్తుజశాకనుండియ
ప్పులుకొలంకకుచేనదిపొంతతటాకముదండబావికే । వలవసియించియీకె
లతివైఖరిమీఱగడ్డిచ్చతాజనక । బలిమిగవాలగల్గుగుణబంధుర వేంకటరాజకే
ఖరా॥ సీ॥ మనుజుండుపట్టికర్చనచేసియున్నచో నొప్పుగానదిపేర్చిఱొప్పునే
నికండిశాఖిడిగివచ్చిక్రూర్పున్న యామాలిపలపలిదిక్కుననిలిచెనేని । మూ
త్రంబువిడిచినముదముతో శాంతపుదిక్కుననున్న యాదిత్యనువిడిచి । య్యది
క్కునకేగి యటులుంచియాడిన తీతిజంబులకు బ్రదక్షిణముగాగ । వచ్చె
నేనియువర్షం బనశ్యముగను॥ వచ్చుమఱియును దలంచి వాంఛితంబు । లెల్ల
చేకూరునిదితధ్యమెంచిజూడఁకలితకీర్తిప్రకాశ వేంకటమహేశ॥ గీ॥ ప్రశ్న మొ
నరించుచోటనుపయిడికంటెకంటిపైతాతిపైసీరు రెంటునిడిన । వానియండం
బులోదిగిచేసియయినచాలవానిగలదనిరెట్టడుబూనిపలికె॥ చ॥ పనివడివాన
కైనరుడుప్రశ్న యెనువర్షగబట్టియున్ననో॥ చనునొయటంచునున్నతరుశాఖను
నుండినవామభాగముం । దెనయగ జేష జేసినమహీజముదాపటికేగినంగనుం
గొననురిగుడ్డనైన మరికుంభినిరెట్టడువానలేదనక॥ మ॥ స్థిరసాభాగ్యునిదా
నరాసజలిరాధేయాంబరస్వర్థలే । చరగీర్వాణమణి ఘృణాఘనఘనక్షత్రకి
యాదత్ । క్షుద్ధిపుద్గీతకీర్తిహార మహిమాక్షిప్తైకసంపన్నవి । స్ఫురదై
ర్యాధికశాదురంధరధరాపుత్రీకసేనాక్రియా॥ మాలిని॥ మృగపతినిభశౌర్యా
మేదిసిచక్రధుర్యా । సగధరనుతిశీలానందితార్థిమఘేలా । దిగధిప సద్భౌ
జాధీరతాహన్యరాజా॥ సుగుణగణకలాపాసూర్యవంశ ప్రదీపా॥ గద్య॥ ఇది
శ్రీమదొంటిమిట్ట రఘువీరకృపాలబ్ధసారసారత్వధుర్యాయలు రాజవంశసం
భవాన్యలఘ్యకవిద్యయబ్రణీతంబగు రెట్టమతశాస్త్రంబునందు ప్రథమా
శ్వాసము సంపూర్ణము.

శ్రీరస్తు.

రెట్టమతశాస్త్రము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీమదహోబిలస్వహరి । స్వామిదయాలబ్ధనిత్య సామ్రాజ్యరమా॥
ధామనిరంతరజయవి । ధ్యామలకొండ్రాజ వేంకటాద్రి నరేంద్రా॥
ప్రజాప్రశ్న లక్షణము.

క॥ విరులయిన ఫలము లయినను । బరువడినక్షతలనయిన లటుకన
గుచుక॥ సరసులువానకునడిగిన । విరివిగవర్షంబుగురియు వేంకటస్థులతీ॥

క॥ చరణద్వయంబుగరిమున । ధరియించుచునైనజలముదాటుచునయిన॥
 సరసులు వానకునడిగిన। విరివిగవర్షంబుగురియు వేంకటస్థపతి॥ క॥ ధరగొ
 డుగుబట్టియయినను । సురచిరమగుగొడుగునీడజూచుచునయిన॥ । సరసు
 లువానకునడిగిన । విరివిగవర్షంబుగురియు వేంకటస్థపతి॥ గీ॥ మునుకుజెట్టు
 కయిఁచుకమునుగుదెఱచి । గడపదాటుచుగంకంబుగడుగునపుడు । వచ్చు
 నేవానయనిననువనుధవృష్టి । గలుగుననియొక్కమతము వేంకటసరేంద్ర॥
 చ॥ జనులముదంబుసంఘటిలశాస్త్రవిధిజ్ఞుని చాగవచ్చునా । యనుసమయం
 బున॥ ఘటమునందొకడక్కడనీళ్లుజల్లుచు॥ న్నునుదడికోకిలిండుతఱినయ్యె
 డవర్షమువచ్చునంద్రున। ద్విసయకలాపలిప్యఘన వేంకటభూప స్థపాలశేఖ
 రా॥ సీ॥ చక్కెరయయిననుమక్కువతోడుత బచ్చనియాకైనపప్పులయిన ।
 శ్రీగంధమునుసరసీరుహంబయినను గాయలైననుమాంస ఖండమయిన। గ
 రమొప్పుఫలముల గరములజరియించి కడువాంఛవానకు నడిగెనేని । వర్షం
 బుగురియునవశ్యంబు మఱియునునలునొద్దనీలక్షణములతోడ । సూరికినిబో
 యియున్నట్టివారుమగుడి। వత్తురేయనియడిగినవారునేగ । వత్తురనిపల్కు
 దురుశాస్త్రవాదులెల్ల। విమలగుణసాంద్రకొండ్రాజు వేంకటేంద్ర॥ చ॥ అన
 లనమీర రాతిచరయామృదిశావలులందునుద్దియూ।ననుమటు తెల్లజేసుకమ
 నంబునభేదముపుట్టిగాబటం। బునువెనుజాఱమైచలత బొందగవానలువచ్చు
 నేయన॥ । దనివిగవర్షముల్లరియు ధారుణి వేంకటరాజశేఖరా॥ క॥ మడు
 వ్రననీటంజెఱువున। గడువేడుకనిలిచినానుగలదేయనిన । న్నడిబట్టిగురియువర్ష
 ము । విడువ వేంకటస్థపాల వినుతవిఫాల॥ గీ॥ కాల్యద్రున దాకిగొంచము
 గాజలంబు । గలుగునెడనిల్చివర్షంబుగలదేయనిన । వనుధమీదనుదగుపాటి
 వానవచ్చు। విక్రమోవేంద్రకొండ్రాజు వేంకటేంద్ర॥ సీ॥ చెలమచేరువకొద్ది
 జలమున్నతావున పాడిగానీళ్ళున్నవోడకలను। బచ్చనిమ్రాకులపజ్జలబాల్లల
 డెల్లచెంగటవాగుచెఱనిలిచి । పెదపులుడడువుచుభీతిమెవడుకుచు దొర
 కొనివానలుదొడ్డుగాగ।గలదొలేదో యని కాంక్షతోనడిగిన గురియువర్షము
 కడుకొంచెముగను। దప్పదీమాట మేదిసీతలమునందు । ననుచురెట్టడువివరిన్మె
 సతులమతిని । సరససల్లాపభానువంశప్రదీప । నిబుధజనగణ్య వేంకటభిభవరే
 ణ్య॥ మ॥ అటదైవజ్ఞునిజేరివానగలదేయంచు॥ జనుల్వేడువే । శలనొక్కన్దును
 నొక్కచోటగరవాంబూనిర్పుల్పించుచు । న్నలినంబాడముజేయుచున్నన
 గుచున్నం బాయసాన్నంబుగుం । డలలోనింపుచునుండినవ్దలతు వేడ్కవృష్టి
 భూపాలకా॥ చ॥ తెలివొనగూడవానగలదేయనువేళలగొందఱచ్చుట॥ స
 లిలముపుక్కిలింపుత్సవనస్థల మానినసీరుద్రొక్కినం । బొలుపుగబంకమట్టి
 ననుమాత్రముచేయుచు నున్నవర్షముల్ । గలవునమ్మద్దిగానుకవికల్పకవేం

కటరాజశేఖరా॥ చ॥ కలుగునెవానయంచునడుగ్ జనువేళ గజంబుకుట్టి
లో॥ సలిలముబీల్చితుండమున సారెకుమేదికిజల్లుచున్నగ । పులుగుమిగూ
సెనేనిప్రతిభాస్కరుడప్పడెఁకల్పిమంబున॥ బొలిచినవర్షముల్ గురియునో
రనవేంకట రాజశేఖరా॥ చ॥ వలయునునిప్పులున్నెముక వాడినతీగయుశీ
తలోల్పుక॥ బులుమఱియుప్పకప్పరము బొగ్గులునాదిగ నెన్నిదింటిలో ।
పలనొకటైనహస్తమున గట్టుకవానలువచ్చునేయన॥ గలుగుదువృష్టి
యప్పడవె గట్టిగరెట్టడు దిట్టడెమహి॥ గర్భర్తులక్షణము.

సీ॥ ఎండలుబ్రబలుట యిలవిలుటయుసూర్య పరివేషమునబండి పాలిన
ట్లు గరిలుటయుమఱిఘనముగానుఱుముట మంచుగాలియునుమ్మగించుట
యునుసన్నపువానయుజలియునునివిపదివివరింపవర్షధాతువులుమఱియు । న
ధికాతపమువాయు వహిమాంశుపరిదియు మేఘవిరోపంబు మెఱయుట
యునుననగనివిపంచధాతువులండ్రుకొందఁ జెట్టిధాతువులెరిగిననధికముగను
వృష్టిగురియునుబహుసస్యవిత్తు లెల్ల । జాలఫలియించువేంకటక్షాతలేంద్ర॥
సీ॥ దినరాజమూలర్థ మునకుపచ్చినయాదిగనుస త్రమంబైనదినమునందు । నె
న్నంగదొంబదియేడవదినమునబరివేషమెసగినబరగబదియు । మూడవవాసరం
బుననూటముప్పదియేడవదినమున నింద్రధనువు । దసరిసరిపదు నెన్నిదవవాడు
నూటెన్నిదవదివ సంబునదసరుతళ్ళకు । గనిననలుచదియేడవదినమునాననూట
నలుబదియేడవనాటమొగులు । జెలగెనేనియుగర్భంబునిలుచుటకునులక్షణం
బదివేంకటేశాతలేంద్ర॥ క॥ తగుమూలతారయాదిగ । మృగశిరయుండనుక
గర్భఋతువులగునుదా॥ మృగశీర్షమమొదలుగధర । నొగివానలువచ్చువేంక
టోర్వీరమణా॥ సీ॥ పరికింపబ్రథమగర్భర్తులగ్నంబునగ్రూరగ్రహంబులుగూడి
యున్న । నుదయించుచుండిననొసరజూచుచునున్న గుజభానులిరువురుగూడి
యున్న । దొలగకనపియెచంప్రనిగూడియున్దిననావేళనుత్పాతమనగబడుమి
నాకిగర్భమునరెండవభాగమనదద్గ్రహంబులుండినగర్భమలదియుండు । క్షణ
వమిఱదృఢీయభాగముననున్న । సరయసీమూడుభాగంబులందునున్నబో
వుదదర్భమీక్రమంబుననెయెల్ల । దారకుజూడును నెరెట్టమధన్యడిలను॥క॥తర
ణిధనుర్లకరంబుల । జరియించిననడగియుండుజలపముమెఱపు॥ హరిచాప
ముఱుముగలిగిన విరివిగగర్భర్తులరువేంకటస్థవతి॥ గీ॥ ఒసరుఘటమీనము
లకుశనియుండునపుడు । ధనదిశమారుతముమేఘములుమెఱపులు । గలుగునే
నియుగర్భర్తునలుయునండ్రు । వేంకటస్థపాల సుతితవినయశీల॥ గీ॥ మేఘవృ
షభంబులనుబద్ధమిత్రుడున్న । మెఱపుపరివేషమునువానయుఱుమునింద్ర
ధనువుమేఘంబుగలిగినదగఫలించు । గర్భఋతువురవ్వమీదవేంకటస్థపాల॥ గీ॥
విఘ్ననకర్మటములనునమ్మిహారుడున్న । వానగఃఱిసిన మఱిపునర్వసువునందు॥

వర్ష మెసగినబంటలుపలుమహిని! వేంకటనరేంద్రసత్క-భావిజితచంద్ర! సీ! సింహాకన్యలయందుశీతాంశుడున్నను వానలుగురియునుపలుబంట! లరతులూ వృశ్చికములయందునినుడున్న గొడ్డికవానలుగురియుచుండు! హీనంబులగు బంటలెండుమిండపొలాలు తపసుండువృశ్చికధనువులందు! దనరంగనాదశభాతువులుండిన గర్జాటకముననగ్గలముపంట! సొందిదశ భాతువులునిట్లుచూడగర్భ! మమరిననుమూలతారకమాదిగాగ! నెఱసిమఱిసూటతోంబడెనిమిదిదినముల! వృష్టిగురియునుగొండ్రాజువేంకటేంద్ర! గీ! తలచిచూడనట్టిదశభాతువులునుగలిగిననుగ్రహములులేకయున్న! నాఱునెలలమీదనాఱునాళ్ళకువాన! గురియువేంకటాద్రినరవరేణ్య! క! ధరమార్గశీర్షమునం! దుప్పువాసయుజౌషముననుహతాతపముల్! వెరసినముందరవర్షము! గురియునేంకటనరేంద్ర గురునయసాంద్రా! సీ! అనమార్గశీర్షంబు సంచాదిదినముల వలవంక రేకలునింగయందునుండవావున్న నుఱుమును మేఘంబుమెఱపునుండినాడె మిహిరచంద్రు! లలఘుప్రకాశులై యలరిన గలుగుమీదట వాననైన సమృద్ధిగాగ! నాకృష్ణపక్షమునందలిపాడ్యమి తెలిరేఖలునుమంచిదీనినమరి! గురియుబంచమియాలోనగొప్పవాన! యయ్యమూవాస్యసాత్వికశాంతుడున్న! గలుగుముందట నాశ్లేషకారైయును! వృష్టికొండ్రాజుతిమ్మయవేంకటేంద్ర! క! భువిపౌషశుద్ధసప్తమి! బవనముమంచుఱుక బరుపబర్హిసవర్షం! బవిరళముగగురియుజుమీ! వివిధగతిం దిమ్మరాజువేంకటసుపతి! గీ! జౌషమునరోహిణిజాలపరిధిగట్టి! ముందుగలిగిననాపాథమాసమునను! వృష్టిగురియునుధాత్రి సంతృప్తిగాగ! విభవదేవేంద్రకొండ్రాజు వేంకటేంద్ర! చ! పొలుపుగపౌష మాసమునబున్నమయాదిగ సప్తవాసరం! బులనలభాతుపుర్వరిణముజ్వలలీలదనర్చునేని భూ! వలయములోనమీదట నవశ్యము వానలుగల్గియుండుజై! రులు ఫలియించుపొందగు సమృద్ధియుగల్గును వేంకటాధిపా! గీ! పౌషమాసశుద్ధపౌర్ణమినాడుతే! సంజకడముమంచుసంఘటిలిన! బంటగలుగుజాలపరగగర్జాటభూ! బలిమి తిమ్మరాజువేంకటేంద్ర! గీ! పౌషపహళాష్టమినిస్వాతిబరగువేళ! గర్జితము మించు మంచునుగలిగెనేని! జెలగుమలనాటబంటలుగలుగుగాని! ఎనుముకొండ్రాజుతిమ్మయవేంకటేంద్ర! సీ! ఆలశ్లేష్టమానంబు సంచాదిదివసంబు మొదలుగాబదిదినంబులకు వాన! గురిసిన కార్తలగురియసినవర్షంబులోండెడ్డుగురియకయుండెనేని! శ్వామివర్ణము నెఱుచాయయుమఱియును వరుస బొండవగౌరవర్ణముగను! గనుపట్టి మేఘసంఘంబులునుడిచిన జగతీసురుల్నుపులూల నొచ్చి! శూద్రవృత్తిజరింతురుతోణిప్రజలు! సంతతంబునుమిగులగేశములచేత! భువినిబీడింపబడుదురు పొసగజాలననియెరెల్లచుపసలవిఖ్యాతలేంద్ర!

మేఘులక్షణము.

వ. మఱియు మేఘవర్ణంబయిన మేఘమండలంబు మఘవర్ణంబై సకల హంబులచేతనొత్తురు, నది నెత్తురుమండలంబనంబరగు, నట్టిమఘవర్ణ మేఘంబు పంచదశయోజన విస్తీర్ణంబై యుండు నందు ద్రోణపరిమితవర్షంబుగలుగు కపిలంబగు మేఘవర్షంబు మరున్నండలంబనంబడు, నది దావ్దదశయోజనవిశాలంబయియుండు, నందును వాయువు ప్రధానంబయిన వర్షంబు సంభవించుననిగొండఱుబల్కుదురు. గర్భసమయంబున మేఘంబుమఘవర్ణంబై యుండెనేనియన గ్రహకృత్యంబు గలిగియుండెనేని ఖండవర్షంబగు గ్రహవక్రత్యంబు లేనియెడ నామేఘంబు ద్రోణసుఖంబువర్షించు ద్రోణసంఖ్యయెట్టిదన బదిమాఱుమాని కెయొక్క తూమును సానాల్లుద్రోణ బనంబడు, గ్రహబలంబుగలిగెనేని పరిగబుగురియు, రాజులేనిరాష్ట్రంబునంబోలె గ్రహబలంబులే కున్నయెడల వర్షంబు గలుగ నేరదు. మరియు మేఘులక్షణం బెట్టిదనిన.

క॥ జలదము లేనుగవలెమఱి । నలుదిక్కులయందుమిగుల నల్లగనున్నక॥ బొలుపుగ వానలుగురియును । విలసత్ప్రతిభాకలాపవేంకటభూపా॥క॥ మందగతి మొగులుమ్మగముల । యందంబున గరులరీతి నల మొయిలుండక॥ గ్రందుకొని మెలగువర్షం । బందముగావచ్చువేంకటాధిపవర్షా॥ క॥ తేలుకుతేలుక్కునమెరయగ । నలగగనముగ వృత్తెల్లనగుమేఘమిలా । స్థలిగలిగయవర్షించును । పారిబలకొండ్రాజువేంకటాధిపతిలకా॥ చ॥ అమరగనిట్టిసీలవిశదాంబు ధీరంబులలోమెఱుగులా । మ్రమువలచానసమ్మి విరిమాడ్కిరహించినయేని రాజమేఘములలోసంజ్ఞ నొందియవిగంగయువింధ్యయుమేరుభూమివ । ర్షముగురియుక ధరాస్థలి నిజంబిదితిమ్మయవేంకటాధిపా॥గీ॥ అగ్నివన్నెలమేఘంబు నందుగొప్ప మెఱుపుమెఱసిన మొగులుసమ్మద్ధిగాగ । వింధ్యముననుండిగతమివెడలగలుగు । వృష్టికొండ్రాజుతిమ్మయవేంకటేంద్ర॥ చ॥ నలినమురీతినుండెడుఘనంబుగణింపగ విప్రజాతీయిం । పలరగ నెట్టనైన మొగులారయుత్తత్రీయజాతీయంతయు । న్నలువగునట్టివారిదమునాలవజాతి యటండ్రుకోవిధుల్ । బలరపుభోగ సంతతకృపానిధితిమ్మయవేంకటాధిపా॥ గీ॥ వసుధవర్షించుపుష్కళావర్తకంబు । లనెడుజలదంబులద్యుతం బావహిల్లఖండవర్షంబులెతర మేఘములుగురియు । ధీరజనగణ్యవేంకటాధిపవరేణ్య॥ వ॥ మఱియు చామరంబుల చందంబున కొలంకుల యందుంబున చిలువంబున మంచంబులచందంబునకుంబికుంభంబుబాగుగ మొసళ్ళబోరను వెండికొండలరీతినిసంహంబులభాతినిగోపురంబులగావున చంద్రబింబంబులచొప్పునశృంగయేరవనంబులకరణీదేవమహాశంఖులసెరణిగొడుగులపడువున కత్తులచాడ్పున రాక్షసులమాడ్కిని కుంజరంబులపోల్కిని వృషభంబుల విధంబునశంఖంబులసోయగంబునభాసిల్లుమేఘం

బువర్షించునదియునుంగాక॥ గీ॥ కాకినక్కకోతికాలినకొండకుం॥ దేలుమోలు
మాకుశూలమెలుగు॥ విడిచిపోయిననిండ విడుపునమొగులున్న॥ వృష్టికొం
చమనియెరెట్టడిలను॥ గీ॥ క్రొత్తగోరొజనంబింద్రగోపపురుపు॥ కటికినెత్తురు
యింగిలీకములవన్నె॥ నలరు మొగులున్న వానలేదనియురెట్ట॥ డళిలశాస్త్రా
రవిదులెల నభినుతింప॥ సీ॥ అరుణమేఘంబుననల్పమైయున్నట్టితుంపర వానయే
పెంపులేదు॥ మెరుపుగాన్నింపంగ మేఘముల్లోండలమీద రేపునుమాపుమే
యుచున్న॥ వర్షముల్లురియునువరుసతో వాయువ్యదిశయందు నీశాన్యదిక్కు
నందు॥ మేఘంబులున్న గమెఱుపుతో నుండినగలుగును వృష్టియుగ్గలముగాగ॥
నెంచిచూడంగ ధాత్రిలోనిదివరాహ॥ మిహరమతమండ్రుకోవిడుల్నిహిరతేజ॥
దీరకొండల తిమ్మచార్థివకుమార॥ జన్యజయసాంద్రవేంకటక్షాతలేంద్ర॥ గీ॥
భానుడుండింగ తూర్పున పశ్చిమమున॥ మెరసిననుపైడివన్నెగ మేఘము
న్న॥ వానగురియునుధరణినవ్వారగాగ॥ తిమ్మభూపాలవేంకటాద్రిక్షిత్సీ॥ క॥
పెనుమట్టిమానురితని॥ గనుపట్టిన మొగులుమీద వాంచసవర్ణం॥ బొసరి
నమేఘముదోచిన॥ విన వానయువచ్చుమిగుల వేంకటస్యకతీ॥ ఎ॥ పూర్వా
పాడగి ౩ ద్రోణంబులుగురిసిన పగటలుగలుగు, అందు కడమయైనకడమయె
యుండుఉత్తరాపాధగి ౨ ద్రోణంబులుగురిసిన వరిపంటలుగలుగు, వెలిపైరు
లల్పంబులగు, చోరబాధలుగలుగు, శ్రవణక్షత్రంబున మొదటనే ౧౮ ద్రో
ణంబులుగురిసిన బ్రాహ్మణహానియగు, రాజన్యలకక్కడక్కడ నన్యోన్యకల
హంబులు ఘటిల్లు, ౧౩ ద్రోణంబులు గురిసిన తటాకంబులకు భయంబు
వాటిల్లు, శతతార ౧౪ ద్రోణంబులు గురిసిన యావులకదుపులు మేలుగాబా
లుపితుకు, పునర్వశువున ౨౦ ద్రోణంబులు గురిసిన భూమికి సన్యంబులుచె
ల్లంగు, రోగంబులును గలహంబులును గలిగియుండు, పుష్యంబున ౧౭
ద్రోణంబులుగురిసిన భూనాథులకు వ్యాధులు సంభవించు, వసుధాలయం
బు దుర్భిక్షరహితంబైమించు, ఆశ్లేష ౧౩ ద్రోణంబులుగురిసిన వ్యాకులత్వం
బుబొందక ప్రజలుసంతసంబున బ్రవర్తిల్లుదురు, బలరిక్కుప్రమోదంబునవర్ధిల్లు
దురు, మఖ ౨౦ ద్రోణంబులుగురిసిన ప్రజలు భయరహితులై దేవపితృపూ
జాతత్తురులై జెలంగుదురు, పుబ్బ ౨౩ ద్రోణంబులుగురిసి జనులుసద్వినయ
సంపన్నులై జెలంగుదురు, ఉత్తర ౨౭ ద్రోణంబులుగురిసిన భూభుజులును ప్రజ
లునుసుఖవసతిజీవింతురు, హస్త ౧౭ ద్రోణంబులుగురిసిన భూసురులురాజవ
కులుధర్మప్రవర్తులయి దేజరిల్లుచు రుచినధికంబుగా మారుతంబువీచినభయం
బులుదృఢవిల్లు, స్వాతి ౧౦ ద్రోణంబులుగురిసినభూప్రజలు సుకస్థితినుండుదురు,
విశాఖ ౧౦ ద్రోణంబులుగురిసిన భూసురులు రాజులు స్వధర్మప్రవర్తులగు
దురు, అన్నారాధగి ౮ ద్రోణంబులుగురిసిన రాజులచేరాజ్యంబు పాలింపబడె

యొప్పు, జ్యేష్ఠగ్రంథోణంబులుగురిసిన చోరభయంబుగలిగి పంటలపరిమితంబయియుండు మరణంబు లగ్గలంబగు మూలగ్రంథోణంబులుగురిసిన రాజులు మర్జనుడై తిరుగుదురు ప్రజలకాపదలొదవునని రెట్టండు నిశ్చయించె.

విగ్నర్థక్షణము.

సీ॥ పంచరత్నంబులమించుజూపట్లు నజనసంతతికే సంతసంబుగలుగులయేనువన్నెలునుబ్రత్యేకమైవెలసిన నాయువువిసరును వానయెసగి । యెట్టివిమెగుపయ్యె నేనినర్థమువచ్చు కలహంబుమిట్లు భూతలమునందు । అలనెట్టిమెఱపులో నపగంజిచాయలు గనుపించవానలు గలుగుదలవ । దరిసనపూమాట్కి ములుకపువ్వుమురీతి పున్నమబొడుము చందురునిలీల । మెరసెనేనియువానలు మిగులప్రబలు । భూజనంబుల పరిత్యజి బొందుసకల గుణవిచక్షణరొప్పుసద్గుణలకవని । విజవచకోరచంద్ర వేంకటసరేంద్రా॥ గీ॥ పొంగుతెంగునభసితంబు పొల్కిమెరపుగానుపించినతడవుకు గలుగువాన । మిన్నునలమించినాత్తురువన్నెయయిన । కలహమాన నెరెట్టనకవివరుండు॥ క॥ జ్వలనయమసితిరుమదుదా । శలమెరసినవానలేదు పరవినిపరది । క్కులమెరుగువానగురియును । విలసిలేమతితిమ్మరాజ వేంకటస్థపతీ॥ గీ॥ కపిలవర్ణంబుమెరుపును గాలివిసరు । నెక్కుడగుద్రెమెరపున నెండగాయు । తెలిమెరుగుననొరపాను గలదువాన । వినుపసపుచాయ మెరపున వేంకటేంద్ర॥

గర్జితలక్షణము.

ఉ॥ పా రెడుబండ్లిమ్రోతగతి పండులుచెల్వగరొప్పరితివే । సారకగార్దభంబరచుజాడనుగంటలనాడుకైవడిక । వారకతోముకుండలరసంబుగతిం ప్రవితంబుపర్వినక । ధారుణివానలేదనియె ధన్యుడు రెట్టడు ప్రాజ్ఞులెన్నగక॥

ఇంద్రధనుర్లక్షణము.

సీ॥ వానకాలము సభాస్వంతండుగ్రుంగిన వెన్నచీకటిపర్వ వేళయందు । వాయుదిక్కునవగ్నివర్షంబుతోనగ బేది చాపముగానుపించెనేని । యావర్షములనేనుధాంశుమండలమున్న మహామండలంబున మానవులును । క్షీతి నాథులునుకారుచిచ్చు వేగులుదురదృష్టతంబడరనాహరిధనుస్సుపచ్చనయి యున్నప్రజలకు బాధపుట్టు తెల్లనయియున్నజెడుసర్వదేశములునుపూనియొకడుదాకకిమానవెపుడు । ననియెరెట్టడుసకలవిద్యావిదుండు॥ గీ॥ పసుపుపచ్చయొకపచ్చనల్పునుదెల్పుయెరుపుసన్నియలమహేంద్రచాప । ముండమొగులునటునున్న పంటలుగల్గువినుముతిమ్మరాజవేంకటేంద్ర॥ క॥ హరిహాయచాపమునిశియందరుదుగ నేదిక్కుదోచెనాదిక్కుప్రజల । మెరపుచెడిపోదురనియునుగురుతుగ రెట్టడుసమ ప్రకోవిడులెంచక॥ క॥ చోరకొనిరాతిరివరుషముగురియగవురుపోతధనువు కువలయబంధు । న్దురుణమగుమెరుపుడోచినాధరణి

శులునొత్తుకనియెఁ తగరెట్టడిలకా॥ గీ॥ పగులువర్షంప మెరుపుజూపట్టియిం
ద్ర । ధనువు పశ్చిమముననుండి దక్షిణాశాఁ ధనకదూర్వననుండి యుత్తరపు
దిశకు । గదసిననుమేను ప్రజలకు వేంకటనరేంద్ర॥ పరివేష లక్షణము.
క॥ వావిరిజ్యేష్ఠాషాఢ॥ శ్రావణముల కొండువరుణచక్రటిబాడము॥ లేవ
నెవానలు రెట్టండివనుధతిమానమాద్యులెల్లరుపొగడక॥ ను॥ వెలయగనూ
ర్యచంద్రపరివేషములచ్చుపుపయిడిచాయల । బృలువగువానకాలమునబర్వి
తివర్ష ముపచ్చునింపుసొం పనరగనన్యకాలమున నై ననుపుట్టునురాచకార్యము
లో॥ కలుషవిదూరతిమ్మమహి కాంతునివేంకటరాజ శేఖరు॥క॥ ఇనశశిపరివేషం
బులు॥ గవరహితములగుచువాన కాలముఁలందుం॥ గనుపట్టినకలలోచను॥ విను
వారలు లేవునిజము వేంకటస్వపతీ॥ క॥ ప్రావృట్కాలములనుమే । ఘావళితో
గూడశశికినహిమాంసునకుం॥ భావింపపరిధులుండిన । వేవేగమెవానగురియు
వేంకటస్వపతీ॥ గీ॥ వానతరినిచంద్రవనజబాంధవులకు । రెండుమూడుపరిదు
లుండెనేని వానగల్గులెస్స వాన లేకుండిన॥ నృపులునొత్తురనియెరెట్టగనుడు॥
ఉ॥ ఎంతయువానకాలమున హేళికిజక్కల కెల్ల లేనికిం॥ వింతగరెండుమూడు
పరివేషములెద్దెసగానుపించినం । రంతులుగాంతిరాదిశధరావరులాపరుదుల్కు
లప్రభా॥ వంతములయ్యెనేనిమఱివర్షము లేద నెరెట్టడిమ్మహి॥ సీ॥ వివరింప
శశిపరివేషంబులోబృహస్పతియున్నను గొరగాడుబ్రాహ్మణులకు । సనిమిష
కులశత్రువాచార్యుడుండినవర్షంబుగురియునవస్యముగను । గువలయాపునిత
నూభవుడున్న హనియానర్భక శ్రేణికినదృశ్యముగ । నంగారకుండున్న నందండ
నరుదుగాధరణినివినుజగడాలుపుట్టు । చంద్రకిరణునినందనుడుండెనేని పట్టభ
ద్రులనొత్తురుగట్టిగాను॥ పనుధలోనిదిగాదనవలదు పెద్ద॥ లనియెరెట్టడుసకలవి
ద్యావిదుండు॥ క॥ హరిణాంకునిపరివేషంబరుణంబయియుండనందు నర్కజకు
జులు॥ గురుడువసించినప్రజలకు । నరుదగునాపదలుగల్గదనరెట్టడిలకా॥ గీ॥
చంద్రుడ స్రవించుసమయంబునందున॥ య్యరుణపరిధిలోన గురుడుకుజుడు॥
శనియునుండినసీసార్భభాములనొత్తురనియెరెట్టకవియహర్ష మొదవ॥ క॥ హి
మకరుడుగ్రుంక పరివేషములోకుజుడున్న గాదుజగతికిసుక్రం । డమరగనుండిన
బోయలు॥ సమయదుర నెరెట్టడఖిల శాస్త్రజ్ఞుడిలకా॥ ప్రతిసూర్యలక్షణము.
సీ॥ ఊహింపసూర్యుండు నుత్తరదిశయందు ప్రతిబింబించెనేని వర్షంబ
గలుగు । నొగియామ్యదిక్కుననుదయించిననుగాలి ప్రబలంబుగావీనుబళ్చి
మమున॥ బాడమె సేనియువాన జడిబట్టికురియును వర్షంబెనొందుదురఖిలజను
లు॥ ప్రాగ్భాగమునకుజూపట్టినబహువృష్టి యొసగియుండునుభీతి హెచ్చుప్ర
జకు॥ పద్మసంభాషితంబునవటగునట్టి । శాస్త్రమీక్షించియిటుబల్కె సరసు
లెన్న॥ కవితవాక్పొధిరెట్టనకవివరుండు । విపులకారుణ్య వేంకటస్వపవరోణ్య॥

చ॥ జ్వలనకృతాంతరాక్షస దిశాస్థలులంపవనంబువీనకే । వలమును లేపు
వర్షములువాదుణ దిక్కునన్బువనయా । నలయితరాశలంగలుగునత్యధికం
బుగవానసిశ్చయః । బలఘుజయార్యతిమ్మనసుధాదిపవేంకట రాజశేఖరా॥
తోటకం॥చరణానతశాస్త్రవశేర్వగుణా । భరణాపరిపాలితబాంధవభూ । భర
ణాహితరేణ్యకృపానిధిధీ । కరుణాజననత్కవిరాజనుతా॥ శా॥ స్వర్దామప్రభు
నాహదంతిహరిగీర్వాణద్రుశాఖాస్తదా॥ వార్ధిర్గోహల భృత్తుపాంశిఖరవ్యా
జోపకుందావలిస్సర్దాభిప్రథమానకీర్తిబహుమాపంచాదితాజాడవే । గీదా
శ్రీవనితాసమాశ్రితలసద్దేహస్వభాచర్గళా॥ ద్వితీయాశ్వాసము సంపూర్ణం.

రెట్టమతశాస్త్రము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీయువతీవరహోబలనాయకపాదాబ్జసేవనస్థితకీర్తి ।

శ్రీయుతసముదంతిపుణ్యాయుతకోండ్రాజు వేంకటాద్రినరేంద్రా॥

బీజావాపన లక్షణము.

గీ॥ హస్తమృగశీర్షముఖలయందాధనిష్ఠ । రేవతీతారనుత్తరాత్రితయ
ముననుధరణివిత్తినధాన్యముల్లగఫలించు । నిశ్చయంబిదివేంకటనృపవరేణ్య॥
గీ॥ రూఢిపుష్కపునర్వసురోహిణులను మహినివిత్తినవరియుచామయనునెడ
గు । నరయమూలరమునవిత్తినట్టివయిరు । లన్నియుఫలించుననెరెట్టడధిక
ముగను॥ సీ॥ అశ్వినీపుబ్బపూర్వాషాఢనార్ద్రాపూర్వాభాద్రవిత్తిననలరుపత్తి
శతతారయందు విశాఖనువిత్తిన కండమూలేక్షుపుల్లడుఫలించు । రహిమీర
శ్రవణతారకయందుజల్లిన జెన్నంగివరిఫలసిద్ధిజెందు । దాంబూలవల్లియుత్తర
యందువేసిన బ్రబలుచుండునపారవారముగను । కృత్తికనుహస్తతారను
విత్తినట్టి నెనగవిలసిల్లుధరణినిజనులుదనియభరణివిత్తిన గోధుమల్ఫలితమ
గును॥ తిమ్మభూపాలవేంకటాద్రిక్షీతీంద్ర॥ గీ॥ నెనగపుబ్బనువిత్తినసమయు
నన్ని । నార్ద్రావిత్తినదెవులుచే నణగిపోవు॥ చిత్తవిత్తినవేవేగజెరుచుమిడత ।
అనియెరెట్టడుసకలవిద్యావిదుండు॥ సీ॥ జగతినిగోధుమల్మృగశీర్షతారనువి
త్తినమృగములుదృప్తిదినును॥ జ్యేష్ఠలోవిత్తినద్ధించదాపంటయుపండిన చోరు
లపాలబడును॥ ప్రతియాక్షేపలోవిత్తిననొకపాటిఫలమింతెకానివెగ్గలముగలు
గి॥ డటుగాననక్షత్రమరియకవిత్తినపండినట్లనయుండిబెండువోవు॥ శతభిష
క్తారయందువిశాఖయందు॥ లగీనెమునుగలువిత్తిన నెగడనీక॥ బుర్యుబట్టును
మిగులనదృశ్యతముగాగి॥ ననియెరెట్టడుసకలవిద్యావిదుండు॥ క॥ క్రూరగ్రహం
బులుండిన తారలనుపరాగయుక్తతారలయందు॥ గోరికవిత్తినధాన్యము ।
జూరయనవిప్రయుఫలించదనరెట్టడిల॥ గీ॥ అరసిచూడంగపాపగ్రహంబులున్న

లగ్నమునవారువీక్షించులగ్నమునను । విత్తిననులెస్సగాదనెవివిధశాస్త్రు । ని
 పుణుడై నట్టిరెట్టడునిశ్చయముగగీ॥లగ్నముననైనశుక్రుడాలగ్నమునకు । నూ
 టిగాన స్తమంబగుచోటనైన । యున్నయెడవి త్రవచ్చును నుద్విలోన । నఖిల
 ధాన్యంబులును వెంకటాద్రివర్యు॥ క॥ ఎన్నగళశిక్కిందంబున । నున్ననుపాపగ్ర
 హంబు లొగిమంచివిగా । కున్నను విత్తినధాన్యము । లన్నియు ఫలియించు
 వేంకటాధిపతిలకా॥ సీ॥ ద్యుమణిచంద్రులుగూడియున్నలగ్నంబున నేమియు
 విత్తరాదెంచిచూడ । త్తోణిపుత్రుడుగనుగొన్నలగ్నాబునవిత్తువేసినకారివేగ
 పట్టు । లతరాహువీక్షించులగ్నంబునందున వేసినచీడయావేగమునను । కైర
 వహితుడులగ్నంబుననుండగ వేసినయనటులు వెలయజార । నొనరనాచంద్ర
 లగ్నంబు నుష్ణకరుడు । చూడవేసినప్రబలమాచుండుబుధుడు । లగ్నమునను
 న్నధరవిత్తినవియునెల్ల । ఫలముజెన్నొంద మొకటక్రభవనతంస॥ క॥ దిననా
 యకుడార్చికు వచ్చినదినమును మొదలుగాకక్షితితలమునవిత్తినవన్నియు ఫ
 లియించును । వినుమధితతియాటజేసి వేంకటస్థపతీ॥ గీ॥ శ్రవణతారనుజల్లిన
 రాజనంబు । స్వల్పఫలమగునార్ద్రపుష్పములభరణి । యలపునర్వసురోహిణు
 లందుమఖను । విత్తియుఫలించు నెంతయు వేంకటేంద్రా॥ గీ॥ స్వాతిపూర్వత్ర
 యంబున శశివసింహ । బ్రతివిత్తినఫలియించు బహుళముగను । జ్యేష్ఠవిత్తిన
 ననుములు చెలగుపంట । నిజయని స్తంద్రకొండ్రాజు వేంకటేంద్రా॥ గీ॥ హస్త
 నక్షత్రమున పెసలార్ద్రనువ్వ । లమర నరమూల తారకయందు కంది ।
 తిరయనూరాధనూలువిత్తినఫలించు । వినుము వేంకటస్థవర్యవినుతశౌర్య॥
 క॥ అలయశ్వినందు సెనగలునలపూర్వాషాఢలోననలసందలుడా । దలవానగూ
 డగవిత్తినఫలియించును వేంకటాద్రిపార్థివతిలకా॥ క॥ కోదినయు త్రయందున
 నూరాధనుమూలరోహిణుల రేవతిలో । పైరులుబెట్టుటయు త్రమ మారసిచూ
 డంగ వేంకటాద్రిస్థపాలా॥ క॥ మఱియు త్రయనురోహిణి । వరుసననూరాధలం
 త్యవరరుక్షిమునస్తరజొన్న పైరుబెట్టుట । కరము త్రమ నెను రెట్లకవివరుడధిపా॥
 గీ॥ అశ్వినిధనిష్ఠశతతారయాశ్రవణము । మఱిపునర్వసులెంచంగమధ్యమమును ।
 పృథ్విలోపలపైరులుబెట్టుటకును । నిజముకొండ్రాజు వేంకటస్థపవరేణ్య॥ గీ॥
 జ్యేష్ఠయువిశాఖకృత్తికచిత్తయార్ద్రభరణిపూర్వత్రయంబునబైరుటిడుటానరసి
 చూడంగనిష్ఫలంబనగబరగు । వితతనయసాంద్రకొండ్రాజు వేంకటేంద్రా॥ గీ॥ మ
 కరసింహవృషభమత్యమర్కటరాను । లుత్తమంబుజొన్నకొగినిభాము । డు
 న్నచంద్రసౌమ్యశుక్రులున్ననుమంచి । విత్తనమునకుర్వివేంకటేంద్రా॥ వ॥ అది
 యునుంగాక ధాయాపుత్రుండగుశనిమేషంబున వర్తింప వృషభంబున గురుడు
 న్నయవసరంబునధనుర్నాసంబు మొదలుమాఖమాసపర్యంతంబుస్వాతిమూలా
 నురాధలనుమకరమత్స్యకర్కటరాశినివిత్తినజొన్నలపారంబుగా ఫలించునని

రెట్టండునుడివెననిచెప్పిగీ|| అరయతక్కిననక్షత్రమట్టిరాను | లందులనుజొన్న
 విత్తినయెనగమూడు| భాగములుయెట్లనై చెడుపరగనొక్క| భాగము ఫలిం
 చుననెరెట్టభోగివరుడు|| సీ|| తొలుతగంధాక్షత ధూపోపహారము ల్గొట్టుజడి
 గమునగొనగవలయు | హర్షంబుతోజొన్న లాదిగాధాన్యము ల్విత్తినఫలి
 యించువెలితిలేక | విత్తుచుండెడివేళ వేగవగ్గంబై నమోకులైనను వెనమురిసె
 నేనియెద్దులురొప్పుగ నెద్దులుబడెనేని యలపంటరాచ కార్యములచేత | తెడు
 నుమునుయెద్దుబడినదోషంబువలన | జోరులకునైన యనువునుజేరుగాని| తగు
 లుహకాపుతమ్మునదనముమీద| ఘట్టిగాహనియనెరెట్టఘుకుడుమహిని|| రస
 వాది|| సీ|| విత్తపోయినవేళవిలుపై డికంటెదావలరొప్పునిలిచినవలపటికిని | గా
 డిదెముంగినకాకంబువోయినశునకంబువామదిక్కునకుజనిన | జలధిపుణ్యాం
 గనల్నేసలుచల్లినముదమునవేదముల్జునువుచున్న | విత్తెడునప్పుడువృషభంబు
 ఎడమగాజాలు బారినమఱిచాలుదిరిగివచ్చునో నెద్దులువలపలదిరిగియువచ్చి
 మును జేరవచ్చుతఱిని| ధ్యాంసంబుదిర్చినవాఁగిగనుపైర| వశ్యంబుఫలియించు
 చక్కగాను| రెట్టకవివర్యుడీరీతిమట్టుదెలిసి| ఘట్టిగాబల్కెనిలలోనదిట్టడగుచు|
 సరసులెల్లనువినిచాలసంతసింప | యార్థికల్పకవరవేంకటాద్రివర్య|| గీ|| కవి
 యుసామ్యండునున్నలగ్నమునరవియు | వారున్నట్టియానవాంశములనైన
 ఇవ్వసుంధరగలధాన్యమెద్దియైన| విత్తినఫలించుకొండ్రాజువేంకటేంద్ర|| చ||
 అమరగురుండు లగ్నమున నందువసంపగ విత్తులు ల్బుత్తురములమెలంగుపైరు
 తదిదప్పక యుండుట సప్తమంబునం | దమరగవేగ నాపయిరులాయతపెట్టుట
 మంచిదెంతయు | విమలగుణాధ్యతిమ్మ పృథివీతి వేంకటరాజశేఖరా|| సీ||
 కోరిపండినపంటగోయబోయెడు వేళవలపంటగాకంబువచ్చిమఱియు | బట్టువ
 ట్టువరక్ష భాగంబునందునచేప్తులుగావింపజేసికట్టు | మేటి యేనుంగులుమించు
 టద్దంబులుననటికంబంబులునట్లుపూర్ణ | కలశంబులునువన్నెగట్టినకోకలువీక్షి
 శ్చధాన్యసువృద్ధిమఱియు సట్టిధాన్యంబులరుటలంతలేక | ఇల్లుజేరునుకాపుల
 కింపుమీఱి రసికమందారపెదతిమ్మరాట్టుమార | వెంకటశ్యామసర్వదిగ్వి
 సతభూవా|| గీ|| పయిరుగోయబోవపాటించవిధవకు | దేలునగ్నికసుపుతెలక
 జాతి | వారిజూచిరేని వారికినాపంట | దక్కదనియె రెట్ట డుక్కులలర||

అ ర ర ల క్ష ణ ము.

సీ|| భావించిచూడయమావాన్యయందింద్రధనువు వానయు కర్జితం
 బుమెరువు| గాలియుమొదలుగాగలదశధాతువు ల్బ్రతియునుపరివేషమండ
 లమున| నల్లనిరేఖలునలువొందనుండినయగ్గువగుగురుధాన్యంబుమిగుల| వరుస
 చెప్పినగురుతులాదినమునగాకతక్కినవాడు గలిగియున్న | విస్మయంబావహి
 నుద్వీతలమున | దామరముసంభవించు దృఢంబుగాను | ననియురెట్టడుసకల

విద్యావిమండు! వినుముకొండ్రాజుతిమ్మయ వేంకటేంద్ర! సీ॥ క్రమముతోడై
 త్రమాసముననమావాస్య పద్మమిత్రుడువృషభప్రవేశ! మునునొందనాగురు
 తులునుండెనావెనపరువడిలెన్నగఫలముజెందు! కందమూలాదులుగలుగునా
 నెలలోనధారుణిదరుగదుధరనుమతియు । వైశాఖముననమావాస్యనురవిమి
 ఘనము జేరనట్టిచిహ్నుములుగల్గ । కొలుచులవణాదు దిగసవర్ణములదటిగి ।
 యమ్ముపాణ్మాసపర్యంతనున్నుతముగ । నుద్విలోపల రత్నాకరునిమతంబు!
 వినుముకొండ్రాజుతిమ్మయ వేంకటేంద్ర! సీ॥ వరుస జ్యేష్ఠంబునందమావాస్య
 నట్టిచిహ్నుములుగల్గియున్ననీక్షితినిధాన్య! చయముకడునగ్గునయియుండుజను
 లుచెలగి! వినుముకొండ్రాజుతిమ్మయ వేంకటేంద్ర! సీ॥ ఆషాఢమాసంబునంద
 మావాస్యనుదెలియనాగురుతులేగలిగియున్న । ఘృతముతేనియనూనెశ్రీగం
 ధమును మొదలైనపస్తవులునాదినమునందు! గొనిచాచనరువదిదినములనాటి
 కినినుమడిలాభమానిన్నెచూడ! శ్రావణమాసంబు జంద్రభానులుగూడబూ
 ర్వోక్తక్షిప్తముల్బృసగియున్న! నాదినములందునశ్వముల్బద్ధగజములు'పైడివెం
 డియుమరకతప్రభృతిమణులు! గొనగమటియైదు నెలలకునినుమడిగను । లాభ
 మొనగును వేంకటరాజచంద్ర! సీ॥ భాద్రపదంబునబరగు నమావాస్యనాచి
 స్తములుగలనాటిదినము! జొన్నలులోహములోకతోగొనిచాచమాసత్రయం
 బునమడుగురెట్టి! యాశ్వీజమాసంబునందమావాస్యను మునుపటిగురుతులు
 మొనసియున్న । నూలును మాణిక్యములును కంబళ్లుకుంకుమ కుసుంబపువు
 ల్లోనిన నెలకు! లాభమినుమడిసేయవోలాభనిరతు! డగుచుశ్రీసూర్యనారా
 యణాంఘ్రిపద్మ! వందనాసక్తుడగురెట్టడందముగను! వినుముకొండ్రాజుతిమ్మ
 యవేంకటేంద్ర! సీ॥ అరయకార్తీక యమావాస్యరాశిమళ్ళికవృళ్ళికగ్రహ
 రాజువచ్చియుండగలొలిగురులొగిగల్గియుండిన శ్రీగంధమాలాదిబృందము
 లను । గురియైనరత్నముల్ గొనినమాసత్రయమునకవిఫలియించు నినుమడి
 గను । రహిమించుమార్గశీర్షమునమావాస్య కినుడుధనూరాశికేగుజేర ।
 నట్టిగురుతులుగనుపింప నట్టియపుడు! శంకుపగడంబుముత్యము ల్కుంకుమ
 యును! గొనినపాణ్మాసమునకిందుకినుమడిగను! గలదులాభంబువినుమువేంక
 టవృషాల! సీ॥ పౌషమాసంబునబటగునమావాస్యమకరంబునై నకుంభమున
 నయిన! దినరాజుచేరంగమునుపటిగురుతులుగనిపించధాన్యలోహనికరంబు!
 గొనిరెండు నెలలకమ్మినను నినుమడిలాభ మానెంచిచూడంగ మాఖరూస!
 ముననమావాస్యమీనముజెందనినుడుతోల్పటిచిహ్నుములెన్నదోడెనేని! కం
 దమూలములునుమానికములు వినుము । ననుములునురసచయములనపుడు
 కొనిన! యారునెలలకునమ్మినయందువలన! వినుముమ్మడిధనమగువేంకటేం
 ద్ర! సీ॥ పౌలుపొందుపాల్గుణంబుననమావాస్యనాడలతోంటిగురుతులుయల

రేనేని । * దవసంబుగొనిమఱిదగ నాల్గు నెలలున్న మీదనమ్మినలాభమినుమడి
యగు । నయ్యమానాస్యయునందుపావుగహములువచ్చినను దారణలుకొడ
వగు । సంమతభగ్రహం బలరంగనున్నను నెరిగొల్పినగ్గునా నిక్కముగను ।
నయ్యమానాస్య ముప్పుది దినంబులనైన మించిది ముప్పుదియహములకును ।
దక్కువైయున్న గాదదిధారుణికిని మించియుండినశుభమగుమేటిప్రజకు । నని
యెరెట్టడుసకలవిద్యావినుండు । వినముకొండ్రాజాతిమ్మయ వేంకటేంద్ర॥ సీ॥
పున్నమరాతిసన్నపుటరుమునుతుంపరవానయుధూమ్రవర్ణ । మగుపరివేషం
బునంధకారముగప్పిచొగబాలినట్లున్న మొగులలోన నాడాడెండునునొండు
చుక్కలుగానబలభేదిచాపంబునలుగడలను । మెరుపులుగలిగిన మేదినిధారణ
జ్ఞాలంగగల్గునచ్చైత్రశుద్ధపున్నమరాత్రినాచిన్వముల్గల్గినధాన్యంబుప్రతియు
దాచవలయు । నెనగనాల్గవ నెలకమ్మనినుమడించుననియెరెట్టడుదిట్టడైనాడె
ముగను । సరసులగువారకానననాటివినము । వేంకటాద్వైతేంద్రభూమినుత
కీర్తి॥ సీ॥ పొందగవై శాఖపున్నమరాతిరిగుర్తులుండినబతికునుమపెసలు । కరి
మళ్ద్రవ్యముల్బహుళంబుగాగొని యెనిమిది నెలలకమ్మినఫలంబు । లష్టగుణం
బగునట జ్యేష్ఠమాసపుపూర్ణమనాడునాపోల్కియుండి । గొనికొల్పు నాల్గు
గాదనను నెలలకునమ్మి లాభమిన్మడియగురాచకార్య । ములు గలుగుసరియు
నాపాథపూర్ణమాస్య । గురుతుగల్గినరాగులుగోధుములును । యవలుగొని
యున్న త్రిగుణమానందుఫలము । నాల్గు నెలలకు వేంకటనరవరేణ్య॥ సీ॥ శ్రావ
ణపూర్ణిమరాత్రినాగురుతులు గలిగినదైలాబుకందమూల । ఫలములుకొని
యున్న నెలనాటికిలనొక పాటిఫలములుగల్గు భాద్రపదము । నందుపున్నమ
తేయియగురులునుగల్గె కైదువుల్సంబుగంధికంబు । ముత్తయంబులుబాణ
ములుతుపాకులు పెటులుపుధాన్యముగొనియుండబిదచ । మెఱసియెనిమిది
నెలలకమ్మిననునప్ప । గుణములాభంబుగల్గునిక్కువముచూడు । భానువంశప్ర
దీపశంభత్పితృపావినముకొండ్రాజాతిమ్మయవేంకటేంద్ర॥ సీ॥ ఆశ్వీజమా
సంబునందుబున్నమతేయి నాగురుతులుగల్గునాడుదేనె । గోధుమల్వరిగెలు
కొఱ్ఱలు నెయ్యినిగొనునాల్గు నెలకమ్మననువుగాను । బరగగనైదుపాళ్లరయలా
భముగల్గురెట్టమతంబిది గట్టిగాను । కార్తీకపున్నమి కడువేడ్కరజనినిమును
పటిగురుతులుగనుటవేగ । విల్లుసంబువకంబట్టినలరువరుల । కొలుచుబగ
డొబుసావర్ణములనుగొనిన నారు నెలలకునమ్మిన నైదుపాళ్లులాభ మొనగూడు
తిమ్మభూరాట్కుమార॥ సీ॥ చెలువుమీఱగమార్గశీర్షిపౌర్ణమియందె చొలు
తటిగురుతులుగలిగియున్న । చక్కెరతేనెయాజ్యముశొంతిగొనినాల్గు నెలలక
మ్మినబాలఫలముగలుగు । పావపార్థమిమునుపటిగురుతులున్నను క్రమకంబు

లభినికు కుమయుతగర ! మగుదైనవన్నెలుపరిమళి ద్రవ్యముల్లోనినమాసత్ర
యంబునకు నైదు । పాళ్ళులాభంబుచేకూరుపరగమాఖ । పౌర్ణమావాస్యనా
చిహ్నములునుగలుగ । గొలుచురసవర్గములుగొన్న నెలలుమూట! సధికఫల
మగు శ్రీవేంకటాద్రిభూష! చ॥ పనివడితొంటిచిహ్నములు ఫాల్గుణపున్నమ
యందురాతిరిం! గనుబడియున్న గంధకముకంచు ఫలంబులుకన్దమూలముల్ ।
గొనియుట సప్తమాసమునకుం గ్రయమిచ్చిన లాభమొప్పుగా । నినుమడి
యానుతిమ్మధరణీశ్వర వేంకటరాజశేఖరా॥నీ॥రాజులునలమినరాశిపున్నమ
నాడుయేడుగ్రహంబులుగూడెనేని ప్రజలకుహానియాద్విజరాజు నాశుభగ్ర
హములుజూచినగల్గుశుభము । ధాగణపాచ్య క్రూరగ్రహంబులు గనుగొ
న్నధరయధికంబుదఱగుభువిని । నొక్కమరిమిదిగానుపున్నమముప్పదిదివసం
బులైననుదృఢముగాగ । సమముధారణనొక్కఘస్రంబుకొరత! యయినధా
రణమరితక్కువగునునొక్క దినమధికమైనధారణఘనముగాగ । నగ్గవౌననె
రెట్టనయ్యార్యసుతుడు! గ్రహణలక్షణము.

సీ॥ ఉత్తరాషాఢయును త్రరాభాద్రయహస్తపునర్వసునశ్వినులును!
చిత్తనుత్తయును జెలగినియ్యేడుతారలవాయుదిశనుండిగ్రహణమైన! నరుల
కుచిన్నవాండ్రకువ్యాధిగల్గును ధాన్యంబుదఱగుయద్ధంబులగును! కోపంబు
బహుళంబుకొంచమావాసయంతర్కించిచూడుగధరణీయందు । సరవినేజెప్పి
నట్టిదోషములలోన । నొక్కతైననుగలిగిననుర్వియందు! నత్తుదగ్రతపక్షత్ర
యమ్ములోన! ననియెరెట్టడుసకలవిద్యావిధుండు॥ సీ॥ జ్యేష్ఠపూర్వాభాద్రకృ
త్తికధరణీపువ్యంబును మఖయు విశాఖయనెడు । నలసప్తతారలనాగ్నేయ
మంచునగ్రహణమైననుశిశుప్రకరములకు । వ్యాధులువొడముధాన్యంబులుద
ఱగునుతాళ్యవాసయునెండరాచబాధఘనమగువర్షంబుగలుగుకేవలమును
గురియకుండునువృష్టిగువలయమున! సరవినేజెప్పినట్టిదోషములలోన! ననియె
రెట్టడువేంకటాపనిసరేంద్ర॥ సీ॥ స్వాతిపూర్వాషాఢశతతారయల్లేషయార్ద్ర
రేవతిపుబ్బలనెడుసప్తసత్త్రములయందు నైఋతిదిశనుండిగ్రహణమైననుశి
శుప్రకరములకు! హానియాగోపంబులలరుదీర్పయి రెండిపోవుననారాధశ్రవణ
ములను । నభిజిద్ధనిష్ఠయుమృగశీర్షమూలలోహిణులనగా భువివెలయునట్టి ।
యేడుసత్త్రములయందు నెంచిచూడ! కడగియీశాన్యదిశనుండి గ్రహణమై
నాత్మోణిప్రజలకు నెంతయుశుభముదనరు! ననియెరెట్టడు సకలవిద్యావిధుండు॥

ఆ క స్మి క ల క్ష ణ ము.

గీ॥ చైత్రమునజ్యేష్ఠఫాల్గుణ శ్రవణములను । నర్కసోమోపరాగంబులై
నరుజలుభూధ్రమణమద్యులేంబులుపుట్టుధరణి । నాయకులునొత్తురనెరెట్టన
ప్రభుండు॥ క॥ఓకమాసంబునసోమదినకర గ్రహణంబులైననగుజగదంబుల్ ।

సకలసృపులునొత్తురుపా! యశశోఽఽతనదులుపారున నెరెట్టడిలక॥ నీశిశువులు
ముదముగాజెరువులుగట్టినవట్టిగుంటను దేమబుట్టెనేని గుడకుంభమునునువ్వు
కడవ ద్రవించిన శిఖయాడుచునుగూతజేసెనేని । చీమలగమిగుడ్డుతోమిట్టలె
క్కినగకుబుతముల మంచుగప్పెనేని । మేఘంబుజలములమీద కుండలదొం
తులొండొండ బెట్టినట్లుండెనేని । కూడియందందదూనిమలాడెనేని । యంబు
ఘటముర్వియిడజరమృనియెనేని । గలుగుబహువృష్టి యాకస్మికంబుగాగిది
మృభూపాలవేంకటాద్రిక్షీతీంద్రవ॥ హతీయు నెవ్వుకతప్పక సృష్టెడుపట్టెసం
బురేవకడబట్టిజూచినదువ్వుబట్టి యుండినను శునకరాలులు గృహంబులమీద
నునదీతటాకమధ్యంబులయందునుగూతలుపెట్టిననులడవీగెలుపశువులుదరిమి
తరిమిగరచినను నోగిరంబువేగిరంబ బాగుదప్పినను పిచ్చుకలు మొదలగుపు
లుగులబలగంబులు పచ్చికె విచ్చలవిడిమేయచున్నను పొడిమిట్టిలో జంట
గూడిపొరలిననుశుకనికరంబులుసుఖనికరంబులగు తమతమగూళ్ళువిడిచి యా
కసంబున కెగసిననుకాకులాకసంబున కెగరిననుమిన్న జూచిననుతెక్కలార్చి
ననుపిల్లులల్లంబున నుల్లడికొని మొలంబున నేలమూర్కొనుచు బున్నుబు
స్సురనినను నల్లనియ్యాగెలు మ్రోతతో తోపులగట్టున నీటిపై మ్రోగినను
పుడమినడుమబుడబుడబొంగినను భుజగ వ్రజంబులు కుంజపుంటంబులనెక్కి
నను గొఱియకదుపులం తమస్థలంబుననుండి మిట్టకెక్కినను జలంబులనుండి
మత్స్యంబులు బైటపడినను బడినజలచరంబులు చవిచెడినను మృగప్రకరం
బులు తలలువంచికూతలిడిననుశరీరంబులు గదలించుచుండినను మాఘటివేళ
తేలు సక్క యిత్రిపాము వూసరవెల్లిబల్లి మొదలగునవి పులివలెగూర్చుం
డిననుశరీరంబుగదలించినను ఆకులుదిననిమృగంబు లాకులుదినచు తమతమ
నెలవులనిల్వినను పక్షులుసమీపంబుననున్నగుడ్లు మిట్టలజెట్టినను వర్షంబు
గలదని రెట్టడునీళ్ళయించి చెప్పె॥ చ॥జనకతి వానకైకడువిచారము నొందగ
నీరుకోళ్ళుగొబ్బున దివినుండియచ్చటను భూమికి వ్రాలిన మారుతంబుక॥
న్ననధర మ్రోవగా విసరినంగురియుం బహువృష్టితుష్టిగా । వనదిగభీరతిమృ
తృవవర్షుని వీకటరాజశేఖరా॥ క॥ ధరణీచక్రంబడగగ । నురుముచువీచినను
ప్రజలకొదువునురోగో! త్వరములు దుర్భిక్షాదులు! కరమరుదుగవసయెరెట్ట
కందర్పడిలక॥ నీవరగగార్తెలయందు పగలువర్షింపంగ రాత్రులనధికవర్షం
బుగలిగివివరింపనాకార్తెవెడలిపోయెడు తొలినాటిదిసంబున సరులుజూడ ।
సర్కమండలమెట్టినయివరివేషంబు గట్టినట్లుండినగమలహేతుని కలములవ్వు
డువానకాళ్ళచందంబునగనుపించిననునిక్కువంబుగాను! ధారుణీనాయకులకు
తథ్యంబుగాగి! నఖలదిక్కులయందునునార్తియుడవు । పంటవలతికివేగదుపం
టలెనగు । గాడకీర్తిప్రతాపవేంకటమహేశ॥ గీ॥ గొప్పవడగండ్లుబడగనెక్కు

డుగనవుడె । గాలివిసరంగ బిడుగులు నేలవ్రాలు । గ్రూరమగుర క్తవర్షంబు
గురిసె నేని । పుట్టుచుర్భిక్షదశయ నెరెట్టడిలను॥ క॥ అరణోదయముననర్ష
ము । గురియగకడు నెట్టునై నక్రొమ్మెటుగడరం । బారిపొరిపిడుగులు వ్రాలినాధ
రణీశులు నొత్తుననియెవారెట్టడిలక॥ మ॥ అహితారస్యచయ్యాగ్నికీలనయరే
ఖాచార్యపంకాశస । త్యహరిశ్చంద్రకటాక్షసంగత దయాత్రాణార్థిజాలారి
శా । నవారీదంతరకీర్తిచందననరేశ శ్రేష్ఠయత్యంతధ । వ్యహరిధ్యానగరిష్ఠ
హృస్మలిసదానక్షాత్రతేజోనిధి॥ పంచచామరం॥ క్షమాదృతక్షమామహాభు
జాపరాక్రమక్రమా । కుమారకల్పదానకల్పకుంభినిశ పాపసం । గ్రమావధూ
మణీకుమారతంసకాంతిపంకజా । హితాసమానకౌరవాధినాధసప్రతీత్యరా॥

గద్య॥ ఇది శ్రీమదొంటిమిట్ట రఘువీరకృపాలబ్ధసంసారత్వధుర్యాయ్య
లరాజవంశసంభ వాయ్యలాఖ్య భాస్కరాఖ్య కవిద్వయప్రణీతం బగు
రెట్టమతశాస్త్రంబునందు తృతీయాశ్వాసము సంపూర్ణము.

శ్రీ రస్తు.

రెట్టమతశాస్త్రము.

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీవిమలతారవహోబల । దేవకథావర్ణనైకదిగరిమధన దీ పావనగు
ణభూషణభా । ద్రావహ కొండ్రాజు వేంకటాద్రినరేంద్రా॥

గ్రహచార లక్షణము.

సీ॥ ఒకరాశి నెలయుండు నొప్పగాసూర్యుండు బుధభార్గవ లృతిభూ
మిజుండు నెలమీద నరయుండు నిర్జరాచార్యుండు పదిరెండు నెలలుండుభా
నుజుండు ముప్పది నెలలుండు మొగిరాహు కేతువులిరువది నెలలుండుహిమ
కరుండు । తర్కింపనటదిసద్వయమును పదిహేనుగడియలుజగతిప్రఖ్యాతము
గను । క్రమముతోడుతగ్రహములగతులుదెలిసి । తెలుపవలయునుశుభములు
ధీరవరులు జన్యనిశ్శంకజగదభిశాసనాంక । ప్రాభవోవేంద్రకొండ్రాజుపార్థి
వేంద్రాక॥ హిమభూధరంబు మొదలుగ । విమలస్థితిమించుజాహ్నువీనదిదనుకా
నమృతాంశుతనయక్షేత్రము । విమలాభేద్యప్రతాపవేంకటభూపా॥ క॥ అలవిం
ధ్యశిఖరియాదిగ । కలుషప్రజరహితమైనగౌతమిదనుకా । దలపగిగు కక్షేత్రము
యలఘుబలాటోపవేంకటాద్రిమహీపా॥ క॥ గురుతుగదురితోత్కరసంతాహర
మగునాపరమగన్ధయాదిగలంకా । పురిదనుకకుజక్షేత్రము । హరిభక్తివిశాల
వేంకటాద్రిన్మపాలి॥ క॥ ఒకరాశినిశనియంగా । రకులుండినకరుప్రదోచరాజుల
జుదగంబ్రకటంబగుబహుకలహము । అకలంకగుణాధ్యవేంకటాద్రిమభూపా॥
గీ॥ కడిగియొక్కరాశిగ్రహములుమూడున్ను । రాజులకునునాల్గుగ్రహములు

న్న । భూసురులకుగీడుబుట్టును నిశ్చయ । మనియె రెట్టడార్థ్యలభినుతింప ॥ క॥
 ధ్రువముగనొక రాశినిరా । హువుతోడుతనై దుగ్రహములుండినవాసల్ । భువి
 లేక జెడునుబ్రజయ నెగవిజననుతుడై నరెట్టకందర్పుడిలక ॥ క॥ గురుకుబుధు
 డొక్కరాశిని । స్థిరముగచుండినను వసుమతీస్థలివాసల్ । పరిపూర్ణంబుగగు
 రియునుహరిసేవాధుర్యవేకటాధిపవర్యా ॥ సీ॥ ఇనుడుమున్నుబుధున్లు వెనుక
 నునడుమనుకవియున్న మహియంబు గలుగదండ్రు । హరిదశ్వముందటనంగా
 రకుండై నశశియయిననడచినక్షేమముగును । నుర్విజశశిగురులొక రాశినుండిన
 దివసంబుమూడేడ్ల దనకదరుగు । కుజజావ్యశనిబుధగురునొకచోటున్న రోహి
 ణియందువాలోహితాంగు । డరయవక్రేంచియుండిననగునువరపు । మరియుజా
 ముండుదేవతా మాత్యుడొక్క । రాశినుండినకరువునురణములొదపు । దప్పది
 దిమనెరెట్టకందర్పుడిలను ॥ క॥ గురుభౌములనడుమశనై । శ్చరుడుండినహనిమ
 త్ప్రజాభిక్తుజుడా । గురుభృగులనడుమనుండిన । నరుదగుక్షేమంబునచ్చున
 నెరెట్టడిలక ॥ క॥ దినకరభౌములనడుమను । శనులుండిననరులు వేగసమయుదు
 రుధరా । జనులెల్లనిక్కువంబిది । యనియెను రెట్టనకపీంద్రుడార్థ్యలువొగడక ॥
 గీ॥ భరణి నస్తమించభౌముడుండగ రాహు!వనితగూడెనేనియధికముగను త్రా
 మబాధవచ్చుభూమిపై యనియెనుఃకటభద్రులెన్న రెట్టఘనుడు ॥ క॥ గురుశను
 లొకచోనుండిన । నరదుగసంవత్సరత్రయముదనుకగడుం దెరువులుచెడుపను
 లణగునుధరణిస్థలిననియెరెట్టధన్యుడు వేడ్క ॥ గీ॥ మున్నుచంద్రుడతనివె
 న్నునగురుభాగ్రపులును వెనుకరవియుపొలుపుమిగుల । నునిలేనిభూమిమెండు
 గావానలు!గురియుననియెరెట్టకోవిదుండు ॥ గీ॥ శుక్రుడిసెనకెదరయినచోటు
 గాక! నర్కజునిగూడియెచ్చటనైననున్న । జాలగురియునువర్షంబుమేరభువి
 ని వినుముకొండ్రాజాతిమ్మయవేంకటేంద్ర ॥ క॥ రాత్రిచరగురుచంద్రులు । మి
 త్రక్షేత్రములనున్నమిగులశుభంబా । ఛాత్రీజనులకువైభవవృత్తాహిణితిమ్మ
 రాజవేంకటస్వతీ ॥ గీ॥ గురుభృగుశశాంకులొక్కటగూడియున్న । ధరణిసుత
 దైత్యగురులుముందటనుదేవ! మంత్రినడిచినగలదు సమగ్రవృష్టి । విమలగుణ
 సాంద్రతిమ్మయవేంకటేంద్ర ॥ సీ॥ శనిమున్నుగాసురాచార్యుండు నడచినప్రబ
 లకునాయేడుభయముగల్గు! సురగురుశనికుజల్ జూచిననొండొరుజగములో
 పలగడుసారమైన! హిమగిరి సేతుమధ్యమనగల్గినవృపులుయోధులునొత్తురప
 రిమితముగ । గురుశనిశుక్రలుగూడియుండినమఱిగస్థయాదిగమంచుగట్టుదను
 క!సోటకంబులు మొదలగు భూరిరోగి । పుంజములచేతభూమినిబుట్టిజనులు!
 సమయుదురటంచుజెప్పెనిశ్చయముగాగ । తజ్జడయినట్టిరెట్టకందర్పుడుర్వి ॥
 క॥ దైత్యగురుకుబుధుడును! స్వాతిస్థితులైనయపుడువానలుగురియుం । శీ
 తాంశుడుతోజనను! ర్వితలమునవానగురియు వేంకటస్వతీ ॥ గీ॥ హేవిశంబి

వత్సరముననిననుతుడును! కుంభముననుండగానురగురుడుసింహ! రాశినుండి
 ననాకపాలుప్రజలునిలిచి! గిట్టుదురుమూడుపాళ్ళనిరెట్టడనియె! చ! క్షితివరి
 ధావివర్షమున సింహమునం శనియుండగా బృహ! స్వతీయలవృత్తికంబునను
 బాగుగనుండినకృష్ణవేణిని! ర్గతజలయాదుజా ర్నిధిరాప్రజనొచ్చును జోర
 బాధయు! సతతముగల్గియుండునునిజంబనెరెట్టడువిస్మయంబుగ! చ! న
 లుపుగ్రోధివర్షముననాశనిమీనమునవ్యసంపగా! నలమరికన్యకంగురుడు వ
 చ్చినదస్కరరోగబాధలం! నలుగుదురుద్విలోజనులునర్హదనుండిసురాద్రిదా
 కవెగ్గలమగుక్షామమాననియెగట్టిగరెట్టనధారుణీస్థలి! చ! అనిమిషరాజ
 మంత్రిప్రభవాబ్రమునందునగన్యయుండగా! నివజుడుగూడెనేనిగణియింపగన
 ర్హదవద్దనుండిశీ! తనగముదాకవాసయొకతావునలేక ధరాతలంబు లీ!ల్లాను
 కడువితగాననియెలోకులుమెచ్చగరెట్టడిమ్ముగ! గీ! అరయనక్షత్రరాసు
 లయందునొకట! నమరగురునకుశనిసప్తముననునైన! ఎనిమిదింటునునైననుం
 డిననువృష్టి!గలుగుననియెనురెట్టడుఘనయశుండు! క! శనిరాహుసూర్యభూ
 మిజులొనగనొక రాశినున్ననుర్వీచలయంబునకలహంబునుబుట్టును! వినుద
 ప్పదుతిమ్మరాజువేంకటస్వతీ! క! రవిశీతకిరణగీష్వతి! కవిబుధులొకరొకరితా
 వుకరుగుచుచున్న! భువిలేదుభయముజనులకు! బ్రవిమలయశ వేంకటాద్రిపా
 ర్ధివపర్యాగీ! చిత్తతారనుస్వాతివాల్లేషలోన! నాదికడపటగురుడస్తమించెనే
 నీ! నుడితుడుగు నేనికడున్యాయముడుగునుర్వి!నడరునన్యాయమనెరెట్టడఖలవి
 దుడు! గీ! శనిస్వభావగతినజన్మింపగురుకువ! క్రించెనేనిపంటమించబోను! జగ
 డమునుదెవుల్లునగుబెక్కునుర్విలో! ననియెరెట్టసుకవియార్హ్యలెన్న! క! అల
 మోనుగపూచాయయు! వలనుగబుటమిడినపసిడివన్నెయూరీతి! వెలసికుజుం
 డుదయించిన!విలసిల్లునువానజగతివేంకటస్వతీ! చ! అనుపుగశీతభానునుతు
 డాశ్వీజమాసమునందు కార్తికంబుననుదయిన్నిసంరుజులు పోరులుక్షామము
 వచ్చుడామరం! బునహృదయవృధల్లలుగుభూప్రజనొచ్చునుగార్హ్యమానిసె!
 ప్పినయదియామతంబనియెపెద్దలుమెచ్చగరెట్టడిమ్ముహీ! గీ! శ్రావణాషా
 థములయందు సౌరియుదయ! మందిననుక్షామమడరునువ్యాధులొదఘ! నా
 వులకుగీడుదోమరత్నాకరోక్త! ఘననుతంబనెరెట్టడహీనమతినిగీ! శ్రావణా
 షాఢవైశాఖసమయములను! శీతకిరణనిపుత్రుండు సిరివహింప! నుదయ
 మొద్దినశుభములుబొదలునండ్రు! గానసాహిత్యలోల వేంకటస్వపాల! గీ! సా
 మ్యుడుదయించుతేటిపైడిచాయకెంపు! చాయయుమ్మెతపూచాయచెలగిన
 టుల!నున్నమంచిదెవైవర్ణమెన్ననేది! గాదు ప్రజలకువిశేషుగనెక్కిన
 లిక! శతమఖదేశికుడుదయి! చుతరింస్ఫటికంబురీతినురుచిరధవగంధాబుజు
 డుననియెగార్దుడు! ప్రతిభోజ్ఞస్వ!వేంకటాద్రిపార్ధివతిలకా! సీ! తిలకింపజ్యేష్ఠ

యాగాదిగనారుతారలయందును స్వాతిత్రయంబునందు । శుక్రోదయంబైన శుభమగుమఱిశుక్రుడుదయించియుండంగద్రదశసంతతి । సప్తమంబైననుసర వితోవెలిపంటపశ్చిమభూమిఁబ్రబ్దియెనిమిది । యోజనంబులమేరరాజిల్లుపంటలుసరవితోగృష్ణపక్షంబునన్దు । మించిపంచమియలయప్తమీచత్తుర్ది । శులను శుక్రోదయంబైనచేలుమేలు । గాగఫలియిన్పుభూపాలఘనులుచాలి వెలయుదురువైభవంబులవేంకటేంద్ర॥ సీ॥ ఆరూఢిశుక్రుడునల్లనై యున్నను లెచ్చుబోరునకడు నెఱ్ఱనైన । నస్త్రబాధలుగల్గునాకసంభావన్నదనరినరోగముల్దనరుమిగులాయతెడహరితవర్ణమయిన తస్కరబాధపనుపువర్ణముగల్గభయముగలుగుభసితవర్ణంబైన వెసదేహబాధలుపాటిలుభువిలోన ప్రజలకెల్లసరవినీవర్ణములులేకసహజమైన ధవళవర్ణంబుననుసూధాధాముమించి యుండునేనినుభిక్షమైయుండునెపుడుబలజితమ్మగేంద్ర వేంకటపార్థివేంద్ర॥ సీ॥ శనియుడయించుచోచారువైహార్యకౌసలితోడనగిశపూచాయతోడ । నలరియున్ననుభిక్షమగు నెఱ్ఱనై యున్న బహువిధప్రహరణభయముగలుగు । భసితవర్ణంబునబరగుడామరవేళ ధారునిప్రజమహోద్ధామనుగుచు । నల్లనైయుండిననలుకువపాటిల్లు బహువన్నయలుగనుపట్టియున్న । ఘనతకాసముశ్వాసరోగములుగల్గు ధారుణిస్ఫోటకామయదశలచేత । సత్తుగాభూమిజనములునొత్తురనియె । నాగరికుడైనయా రెట్టడార్యులెన్న॥సీ॥ సూర్యునిముద్దలశుక్రుండున్వడిచిన వెసగువానలుభానుభృగులకడను । శనియున్నయట్ల వర్షముకావ్యముందట వరుసనేగ్రహమున్నవానలేదు । మహిసుతుముందటగ్రహరాజునడచినవెలి మొగిలివిబర్ది వృష్టిగురియు । బృందారకాచార్యు ముందటసామ్యుడు సామ్యునిముందటజలజహితుడు । జలజహితుముందటనుదై త్యకులగురుండు । నడిచిననువానగురియు నెక్కుడుగధరణి । సాహసాటోవ చోళవంశప్రదీప తిమ్మభూపాలవేంకటాధిపదీప॥ క॥ ఇనుముందటభౌముడుభౌ । మునిముందటభృగుకులో త్తముండునడవదె । ల్లనిమొగులుగప్పియదట । ననువుగవర్ణంబుగురియునభినుతచరితా॥గీ॥ తమ్మినెచ్చెలి కానిముంసిమనుబుధుడు । బుధునిముందజుదేవతాపూజ్యుడరయ మైత్రమననున్న మేదిసీమండలమున । గల్గుతుంకర వేంకటగిరినృపాల॥ గీ॥ ధరణిపుత్రులముందట ధరణిసుతుడు । తరణిసుతుముందటనుపూర్వసురగురుండు । నదచిననువానగలుగుఘనాబుగాగ । నుతపారిశ్చేంద్ర వేంకటక్షితితలేంద్ర॥ చ॥ శనికుజతోడగూడినను సారికిచంద్రుడుదోడురామహీ । తనయుడువక్రుడైనమరివానవదేశికు ముందటంజరించినభివేహసలేడనియెనిధముగా నలగార్హమానిభూమినుతగుణాఢ్యతిమ్మకృతిపతి మేఱితి గ్రాజశేఖరా॥ క॥ గ్రహమూలికలోపలని । గ్రహపతిలేకుండునేనితలుగడువులమా । మివారుండుండినఫలమగు । సహితద్విపసింహ వేంకటా

ధివసింహః॥ క॥ గ్రహమాలికేలోమున్నుగ। మహికోమరుడునడచినబ్రహ్మ
 వంబుశుభ । గ్రహములు ముందరనడిచిన । బహుశుభమగు వేంకటాద్రిపా
 ర్థివతిలకా॥ సీ॥ అసురదేశికుడు తరామాధ నేనియుమకరతావక్రతమలసియు
 న్ను । ప్రముదితుండైన నస్తమితుడై యుండినధావణ్ణరనుయద్ధములుగలవు
 వర్షముల్లేపుభూవరులును భయమంద నంగారకుండుసింహంబునందె । నైన
 వృషభకుంభరాసులనైననువక్రించియుండినవసుధప్రజలు । భాగమొక్కటిద
 క్కత్రిభాగమెల్ల । నణగిపోదుగుమరిస్వాతియందునతడె । వక్రఃతినొందెనేని
 యువానగురియు । ననియెరెట్టడుసకలవిద్యావిదుండు॥ క॥ దనుజాచార్యుని
 ముందట । శనినడచినవానగురియునుపూర్ణముగా । విని చెరువునువక్రకులు
 గా । విసరుతశాత్రవసమాజవేంకటరాజా॥ చ॥ పరువడిసింహమీనవృషభం
 బులవృత్తికచాపరాసులక । సరసిజమిత్రజుండుమహిజాతుడువక్రతనున్న డా
 మరం । బరువడివచ్చువారొకరినొక్కరుజూచుచునుండినవసుం । ధరకరువు
 ద్భవిల్లు నెలనాళ్లక నెంకవి రెట్టడింపుగక॥ గీ॥ ఒనరకుజుడుశనియు నొకరాశి
 నుండివక్రించిరేనిపులుకినుకలొదవి । యాహవముననొత్తురావులులేగలు
 చేటునొందుననియెఱితివచంద్ర॥ గీ॥ ధరణినుతుడుపునర్వసుతారయందు । ను
 దయమండినవక్రించియున్నవస్త । లెసగుప్రజకెల్ల శుభమావహిల్లియునురిపు
 తమోహసంవేంకటనృపవతంస॥ సీ॥ శనియొకరాశిని దిననాధుతోగూడియుం
 డియచొప్పినేయుదితుడైన । ఛాయాతనూజుండు చంద్రునిగెల్పిన నాసారి
 ముందటభూనుతుండు । వక్రించినడచినవరబుధాంగారకా స్తమయవేళనువర్ష
 ములుగురిసిన । మీదవానయులేదుమిత్రతనూజుండు దానవాచార్యునుద్ధతి
 గెలిచిన । ప్రాజ్యముగుమధురాపుర ప్రాంత్యరాజ్యమునకు వాయువుడింబరమె
 నయుగాని వానలేదనివివరించినరుసగాగ । ప్రణుతరఘురామ వేంకట ప్రభుల
 లామ॥ సీ॥ చంద్రమండలమునిర్జర రాజమంత్రిభేదించిన నలసింధుదేశమెల్ల
 నొగులునుమిక్కిలిభృగుడుభేదించిన గురుతరవృథలనుకొలుచుదరగు పటు
 వృష్టి లేమినికుటిలసంపత్తిచేఱితిని చోళప్రజాక్షేణినిచ్చు । తరగునుధాన్యం
 బుధరలోనమరియును గ్రహములన్నియుసచ్చగలుగదండ్రు । వానపెరులుపం
 డదువరుసరణము । దసరిరాజునకునుమహోద్ధామలీల । నగురుశోణితనదులె
 చ్చునఖిలనృపులు । కడుదుర నెరెట్టడార్యులు ప్రస్తుతింప॥ క॥ కృత్తికపూర్వా
 భాద్రమభాతరలను స్వాతిపుబ్బనొగిపుష్కములక । చిత్తవిశాఖనుశుక్రులు
 హత్తుగమెలగిననుశుభములనెరెట్టడిలక॥ గీ॥ హస్తమూలపునర్వసులందుమ
 రియు । క్షేప్తనూరాధరోహిణిచిత్తలందు । భృగుడునడచినపరుషముల్మిగుల
 గురియు । నఖిలబుధగణ్య వేంకటనృపవరేణ్య॥ గీ॥ శుక్రుడుదయంబునొందెడి
 చోటుకెనిమి । దింటయెడింటమరినాలుగింటశౌరి । యుండిననువానగుః

యునుదండిగాగి క్రిజితచంద్రవేంకటక్ష్మితితేంద్ర॥ క॥ శనిదైత్యగురులునడు
మక॥ వనజాపుడులేకయున్నవరుషంబునులే దనియెనలరెట్టధన్యుండనఘా
కొండ్రాజువేంకటాద్రినృపాలా॥ సీ॥ చంద్రనందనుడు వైశాఖమాసంబున
నుదయించిననువ్యాధులొదవుప్రజకు॥ చర్చింపపాషమాసంబుననుదయింప
డామరంబధికమాఘామిలోన॥ నాషాఢమాసంబునందుశ్రావణమున నుద
యించిననుక్షామముర్విబుట్టు॥ నన్యమాసంబులయందుదయించిన వానలు
గురియునవ్వారిగాగ॥ పంటగలుగునుమోదాబుప్రజలకెల్ల॥ బుధుడుభార్గవు
డొక్కటపోరులేక॥ యుండిననువచ్చునమ్మహద్భుతముగాగ॥ వృష్టి కొండ్రాజు
తిమ్మయ వేంకటేంద్ర॥ క॥ సోమజశుక్రులనడుమనుభౌముడురవితనయుడున్న
బహువర్షంబు॥ ల్యాఘండులిలేదనియెను॥ ధీమంతుడురెట్టఘనుడు ధీరుల
మెచ్చు॥ గీ॥ ధరణి యారుద్రను త్రరాత్రయములోన॥ దనరు మతిరోహిణీ
మఖతారలందు॥ తరణితనయుడువసియింపతదినపాటి॥ వృష్టిగలుగునుకొం
ద్రాజువేంకటేంద్ర॥ క॥ గ్రహపతిముందటగనుశుభ॥ గ్రహములునడచినను
వానగలుగునుపంట॥ బ్రహిమించవచ్చుధాన్యము॥ గృహములకునువేంకటా
ద్రినృపకులవర్యా॥ క॥ సురదైత్యవరులదేశికు॥ లిరుగడలనులోహితాంగుడుం
డగనిలభా॥ వరులకుజగడములొనది॥ పరమార్థమువేంకటాద్రిపార్థివతలకా॥
క॥ గురుడుమిధునముననుండగి॥ సురరిపుదేశికుడునట్టచూపట్టినభా॥ వరులా
జినొత్తుర నెనిల॥ కరుదగుభయమనియె రెట్టడందురుపోగడక॥ క॥ రవిబుధుల
మించిముందట॥ కవినడచినధరణిలోనగలుగునువానలే॥ కవిజనకల్పమహి
రువా॥ ప్రవిమలయశ వేంకటాద్రిపార్థివతలకా॥ సీ॥ శుక్రుడుసురగురుండొక్క
రాశినియుండత్మాకుమారుండునులేకయున్న॥ జోగురశుక్రులన్యోన్యము
నేడింటనుండిచూచుచున్ననుగ్రరణము॥ లగునుమేఘముబుట్టడణుమాత్ర
మునుమరి హాటిణాంకజండాద్రియాదిగాగ॥ నైదుతారలయందాన స్తమించి
ననుదయించిననగ్గు వైమించుకొలుచు॥ గాలియధికంబుగావీచు గలుగురుజ
లుజనులుసంతోషమునులేకచాలనొగిలి॥ విడుతురాత్మియకర్మముల్బుడమి
లోన॥ ననియెరెట్టడునకలవిద్యావిదుండు॥ సీ॥ సౌమ్యుడుమృగశిరశ్రవణధని
ష్టలచరియింపుచుండన స్తమితుడైన॥ నుదయించిననువ్యాధులొదవువానలు
లేవువివిధపీడలుబొందువీరభటులు॥ కైదుపులన్నియుక్రయమిచ్చుకొనిగూలి
పనులకుదిరుగుదురనుదినంబు॥ నాచంద్రునుతుడెవాస్తాది నక్షత్రంబులారిం
టనుదయమునందెనేని॥ నస్తమితుడైననీళ్లులేవనియెనుర్వి॥ ప్రజలునొగులు
చురెనుములపాడిలేదు॥ గొత్తమేకలుబితుకునుకరువునెలకు॥ జూపుననెరెట్ట
ఘనుడుప్రస్ఫుటముగాగ॥ చ॥ నలువునను త్రరాత్రయమునా భరణింధరణిజ
సోమ సూ॥ నులుచరియించినంభువిజనుల్బుదమందుదురెల్లవేలవా॥ నలుగురి

యుంసు ధేనువునుసంబుగ పాలునుబిండుమెండుగా । గలుగదువీడ్వరంబుధర
 గల్లుబ్రజాధికిపార్థివోత్తమా॥ గీ॥ బుధుడు పూర్వత్రయంబునపొడవియున్న ।
 నస్తమితుడైన నడచిననగ్గువోను । ధాన్యములుగల్లువానలుధరణిజనులు॥ వే
 డ్కనుండురు కొండ్రాజువేంకటేంద్ర॥ గీ॥ అశ్వసీ రేపతులనుమూలాఖ్య తా
 ర॥ బుధుడుపొడమినపాండ్యభూవిభులునశ్వ । పతులునొత్తురుగలుగునపారవృ
 ప్తి॥ ఖండితారాతిజాలవేంకటస్థపాల॥ వ. మరియు మూలాది చతుర్జక్షత్రంబు
 లందును ధనిష్ఠాదిషట్తారలయందును భగవ్యాద్యష్టమనక్షత్రంబులును మఘాది
 పంచనక్షత్రంబులునుస్వాత్యధి చతుర్జక్షత్రంబులయందును శుక్రకుడుదయిం
 చుటకుఫలంబువివరించెదమఱియును. సీ॥ భృగుజుడుభరణియాదిగ నాల్గుతా
 రలబొడమినగ్రంథిననడుచుచున్న । పనులకుకొరగాదు పన్థలుప్రబలునుగల్లు
 నువర్ష మగ్గలముగాగ । నలయార్ధయాదిగాగలనాలుగుడులందుగ్రంథిననడిచి
 ననుదయమైన । గోధుమ లృణిజొన్న కొట్టలుఫలియించు నడలుపారునుద్వి
 జుల్లుదముగాంతురిలమఖాదితారలైదింటగ్రంథిన । నుదితుడైనమేది నడుచు
 చున్న । ప్రజలనా వ్రుకునుగలచుటస్థపులకు । పాటిగనువానగలద నెరెట్టడిల
 ను॥ గీ॥ స్వాతిమొదలగునాల్గునక్షత్రములను । దనుజగురుడ స్తమించినదనరను
 దితుడగుచునడచినమేదిసినాయకులకు । కలవుజగడంబుల నెరెట్టడలఘుమతి
 ని॥ సీ॥ మూలాదిగ నక్షత్రములనాలుగింటనుశనడ స్తమునొందనుదితుడైన । నడ
 చుచున్ననురేవునర్థ మున్ననమలు తలుగునుగానియుద్ధములుగలవు । స్వాతి
 యాదిగనునక్షత్రచతుష్కంబుల స్తమించిననుమూలాదితార । లందునాల్గిం
 టనుదయమందమంచిదిసరవిమఖాదివంచకములందు । నాదితారత్రయంబున
 నస్తమించి । చెలగిమూలాదినక్షత్రములనునాలు । గింటనుదయించిననుజాల
 గీడుదోఱుగు॥ ననియెరెట్టడునకలవిద్యావిదుండు॥ క॥ దనుజాచార్యుడుగృంథి
 దినమును నాదిగొనిన ప్రదివనంబులలో॥ ననువానగురిసెనేనియు॥ వినుకురియ
 దుమీదవానవేంకటస్థపతి॥ గీ॥ ఎన్న శుక్రకుడుబొడమినయేడునాళ్ల । లోనవర్షం
 బుగురిసిననుర్విమీద । వానగురియునుసతతమవశ్యముగనువిపులకారుణ్యవేం
 కటస్థపవరేణ్య॥ చ॥ అమవసనాడు శుక్రకుడుదయంబయినస్థలియించునుర్వి
 జొన్న మొదలుగాగ దాన్యములవారతమర్థ ముగల్గియుండుమో । దముశుభ
 ములుటిల్లు ప్రజధర్మగతింజెలగున్మరాటదేశే । మునుసుఖంబునన్మనునిజంబిది
 వేంకటరాజశేఖరా॥ గీ॥ మఱియుశ్రావణకార్తికమార్గశీర్ష । మాసములలోన
 శుక్రకుడుమఖపుదిశను । వృషభలగ్నంబునందుదయించెనేని । ఘట్టిగనువాన
 లేదనెరెట్టఘునుడు॥ చ॥ రవియునుశుక్రకుడుస్వయభరాశిజరించినదక్షిణోర్వి
 లో॥ ధృవముగవానలేడుమఱిగ్రంథునుధారణయు త్రరాశయం । దవిరశవృష్టి
 సంఘటిలునల్లునుయాకడుధాన్యసంఘములే । ప్రవిమల కీర్తిహరకులపావన

తిమ్మయ వేంకటాధిపా॥ క॥ దినమణికినికుడిదిక్కున । దనుజగురుండ స్తమించిత
 ద్వామదిశం । దనరగ బాడమినమంచిది । వినయనిధీతిమ్మరాజవేంకటనృపతీ॥
 గీ॥ అశ్వినీమఖతారలనలకుజుండుదక్షిణస్థలినడచినధరకుగొడువ । యుత్తరా
 శజరించినయొప్పుమిగులు । వినముకొండ్రాజుతిమ్మయ వేంకటేంద్ర॥ క॥ హిమక
 రునందనుముందట । నమరాహితమంత్రియుదయమందినసంపూర్ణముగావర్త
 ముగురియును । విమలవ్రతీభాకలాపవేంకటభూపా॥ సీ॥ తలవభరణ్యాదితార
 లుతోమ్మిదియు తరవీధినినుర్వీబటగు । పూర్వాదినక్షత్రములుతోమ్మిదియు
 నుమధ్యమవీధియనగప్రఖ్యాతి నెనగు । దక్షిణవీధినాదనరుపూర్వాపాదయా
 దిగానవసంఖ్యనలరుతార । లూహింపశుక్రుడును తరవీధిలోచెలగిను త్రమఫల
 ములనొసంగి । నలరిషుధ్యమవీధిలోనడచెనేని మధ్యమఫలంబుకడు సధమంబు
 ఫలము । మించిదక్షిణవీధి దరించెనేని । యనియె రెట్టడునిలువలెజనులువొగ
 డ॥ గీ॥ చిత్తననురాధపావభాశ్లేషలండు । నమరిగురుడుండదగ శుక్రుడుండయు
 దితు । ధై నరుజలగుజులలకునాహవముల । నృపులుమడియుదురనియెను రెట్ట
 డిలను॥ గీ॥ దక్షిణోత్తరవీధులధవళకరుని । సుతుడునడచిననరులకుసాంపుమి
 గులు । వానగురియునుమిగులవ్వారిగాగ । ప్రకటవిభవేంద్ర వేంకటరాజచం
 ద్ర॥ గీ॥ రణపరాజితమైయున్నగ్రహముకడువి । వర్ణమైదక్షిణాశకువచ్చుగెల్చి ।
 నట్టిగ్రహము తరస్థలియందునడచు । కాంతియెంతయుగల్గి వేంకటనృపాల॥
 సీ॥ అర్కనూనుడులోహితాంగునిగెల్చినధారుణిమిక్కిలిదనరుపంట । యుద్ధ
 ములల్లునక్కుజుడునుకైరవాప్తునిగెల్చినిల్చినగాలిదనరు । శుక్రుడుశనిభామ
 చంద్రతనూజులగెలిచినప్రజలకుక్షేమమొదపు । గురుడుశనైశ్చరత్తోణిజబు
 ధులగెల్చినశుభంబై యుండుననుదినంబు । జలజవైరియీమువ్వరగెలిచెనేని ।
 కొంచముగపంటవాటిల్లుకువలయమున । సరసిచూడంగయానిర్ణయంబుమిగు
 లదనియె రెట్టడుసకలవిద్యావిదుండు॥ క॥ దనుజగురుడిందుగెలిచిన । జనువాన
 లుగల్గురుజలచాతధర్మత్రీ । జనులెల్లమిగులనలుగుడు । రనియె రెట్టనకేంద్ర
 డచ్చతమొదవ॥ క॥ సితకరుడుకుజునిగెల్చిన । నతిశయముగవానపంటలమ
 నుధాత్రీప్రతులకుమైత్రిఘటిల్లును । వితరణవిద్యావిలాస వేంకటభూపా॥ గీ॥
 మహితనూజుండుదక్షిణమార్గమునను । నడచిననువర్ణములు లేవునరులు బెద
 రిరాజవిడ్వరమొదపుధరాతిలమున । ననియె రెట్టడుసకలవిద్యావిదుండు॥ గీ॥
 దివిజరిపుదేశికుండుస్వాతిత్రయమున । నుండగానందె గురునిమార్తాండుసుతు
 డుగెలిచిననువానగురియుపంటలునుగలుగు । విమలగుణసాంద్రతిమ్మయ వేం
 కటేంద్ర॥ సీ॥ అంగారకుడుబృహస్పతిభృగుగెల్చిన । సారిగెల్చినవానచాలబా
 డము । పరగయుద్ధమునభూప్రజలునుధనధాన్యములుగల్గి వ్యాధులనడగుచుం
 డు॥ చంద్రుడుదేవతాచార్యుగెల్చిన మేఘవితితియుండుటగాని వానలేదు ।

గీష్మతీయమృతాంశుగెల్చిన వానలుపంటలు నెసగును భార్గవుండు ! జష్ఠు
మంత్రినిగెల్చినట్టితతనూజ ! డలశనైశ్చరుగెల్చిననఖలనృపులు! శతృ సంహా
ర మొనరించిజయముగల్గి వెలయుదురుసంతసంబున వేంకటేంద్ర॥ క॥ ఛాయా
పుత్రుడుతారా! నాయకునింగెలిచెనేని నలుదిక్కులుచాలాయముత్తామం
బగుననె ! ధీయుక్తుండైనరెట్టధీరుడు వేడ్క॥ గీ॥ కావ్యుడుదమంబుబొంది
యేగ్రహమునైన నెలిచెనేనియ శుభములుగలుగుచాలా నోడెనేనియుగురి
యదీయ్యివాన! కపటవైదివిఫాల వేంకటనృపాల॥ గీ॥ దృష్టమణికిని రెండవ
స్థలమున్న కావ్యురవికి నెడమగుచోనున్నదివిజగురుని సారిగెలిచినప్రజలకు
జనపతులకు! హనియోననెరెట్టడహీనమతిని॥ గీ॥ అరయపుబ్బనుస్సాతిత్రయ
ముననై ననినజడుండంగనతిని కారింటసూర్యు! డున్న త్తామంబువచ్చు నత్యు
గ్రముగను! ననియెరెట్టడుగణిత విద్యావిదుండు॥ క॥ ఆరాక్షసకులగురుడం
గారకు గెలిచిననువానగల్గుశుభంబు! లేరునుధాత్రీప్రజలకు! పారుషనిధివేం
కటాద్రిపార్థివతిలకా॥ క॥ శనియశ్వీనియంచండిన! దనరునువర్షంబునన్నధా
న్యములరక ! పెనుపొందు కాశిరాజ్యము! విసమితరిపురాజునితేతి వేంకటనృ
పతి॥ చ॥ శనిభరణింజనించినను చంద్రజభానుమహీనుతాదులు! ఘనతరత త్ర
దస్తములగ్రామభయంబునదక్షిణోద్వీయం! దనరునమ్మిదిచేమగులదక్కిన
చోటనుకొంచమాఫలం! బునుజలమల్పవృష్టియునుబుట్టన నెమ్మదిరెట్టడిమ్మ
హి॥ చ॥ ఇనజుడుకృత్తికన్మెలగ హైచ్చునువ్యాధులుపంటలేనియ! ట్లనేక
నుపించిపైరులు ఫలంబులనిచ్చునుగల్గువర్ష ముల్! దనివిగజైత్రమాసమునధా
రణయంతయుగల్గుమీదనొక్క నెలకునగ్గువౌన నెనుఘట్టిగరెట్టడుప్రాజ్ఞతా
ననె॥ చ॥ రవితనయుండురోహిణికిగంబుగనుండిన చైత్రకంబున॥ దవసము
హైచ్చుమర్త్యులకుదద్దయునుబైసగుండెగుళ్లుసంభవిలును గౌతమీనదినిపం
టలు రాజులునన్యధాములు! న్ధ్రువముగ వానలేదనియు బ్రాడతనంబునరెట్టడి
మ్మహి॥ క॥ మృగశిరయందునశనియుండగ కార్తికచైత్రములనుదవసము
హైచ్చు॥ జగడములగుసరపతులకు ! విగతాహిపతిమ్మరాజువేంకటనృపతి॥
గీ॥ ఆర్ద్రయందుశనైశ్చరుండలరెనేని యినునుతానర్పదాతనృపులునొత్తు!
రెక్కడగుపంటలు త్రరదిక్కునాదు! హైచ్చుధారణియనెరెట్టడేపుమీరాక॥
తరణిజుడు పునర్వసుసంజరియింపగ సర్వసస్యచయమమరునుభీ! కరముగనొ
గులునుప్రజయు! త్రరకోసలనృపతులని యెదుగురెట్టడిల॥ గీ॥ సారిపువ్యమిజ
రియించవృల్పవృష్టి! యగుఫలించునునన్ని ధాన్యములుప్రజలు! తలచుచుండు
రుదవసంబు దాతలకును! గార్గ్యమతమిదివినుము వేంకటనృపాల॥ గీ॥ అసితుడా
శ్లేషనుండగనలరుపంట ! నరులునుఖముననుండ ధాన్యములుదరగు ! నలగి
యుండురుమాశవనాయకులును ! గార్గ్యమతమిదియనె రెట్టకవివరుండు!

చ॥ జలజాప్తాత్మజడామఖన్యైగితం సారాప్తభూపాలకు । ల్మలతంబోదురు
వానజాలచెడుగానొచ్చుం ప్రజాశ్రేణివ్యా । ధులచేవేవిధ బాధలందిరెనెం
దుంధ్యానముల్ ధాత్రివంటలు స్వల్పంబులు వానలేదనియెరెట్టంబాద్యుతా
రాయనః ॥ మ॥ రవిసూనుండల పుబ్బనుండిననువర్షంబల్పమాధూమ కేతువు
దోచుందగు పాడివంటలెసగుం దుర్బిక్షమామేలునా । టవిభుల్నొత్తురుగౌత
మీతటల బాటిల్లంరుజల్పస్యముల్ భువిలోనబ్దమువానలేదనియెనేర్పుల్వీట
రెట్టండిల ॥ ఉ॥ భానుజడు తరన్యైగపంటలుజాలగ సంఘటిల్లుగంగానది
ప్రాంతమేలుమహికాంతుడడంగునుతగ్గుధారణల్ । మానకమున్ను ధాన్యము
సమగ్రముగాగొనిదాచగావలె ॥ వానలుగల్గియున్నవన వన్నయురెట్ట
డుధారుణీస్థలిన్ ॥ క॥ మిహిరసుతుడ స్రుతారను । రహిమెలగగవానగలుగుప్ర
జలకుశుభమా మహిళొలుచగ్గువయగునృపు । లహితులచేహనిగాంతురన
రెట్టడొగి ॥ గీ॥ ఇనసుతుడుచి త్రమెలగిననెసగువానప్రజలు పెనుకటివంటలు
ప్రజలకులెస్సయిగ్గువై యుండుమిగుల ధాన్యములుకొన్ని దేశములయందు వేం
కటాద్రిక్షి తీంద్రగీ॥ వనజహితు వట్టిస్వాతికివచ్చియున్న । పాలియుగంగానది
ప్రాంతభూవిభండుగురియుదగు సాటివానయగ్గువగుకొల్పు జనులునుఖులొ
దురనెరెట్టఘనుడు వేష్క ॥ చ॥ సరసిజమిత్రపుత్రుడువిశాఖజింపగనంత్యకా
ర్తులంగురియునువాన ధారణలుగుంకునుదక్షిణభూమిదోచుభీకరముగధూ
మ కేతువులుకన్నడసీమఫలించుకొంతయ । చెరువుగమాళ వేంద్రుడుగృశిం
చుననెస్మరిరెట్టడిన్ముహి ॥ సీ॥ రవితనూభవుడనూ రాధనుండిన చెత్రమునధా
న్యమగ్గువొజనులుజెలగ । నామీదతక్కువొనటమీదయెక్కువొనామీదద
రగునునంత్యముననుధూమకేతువుదోచుదు స్రురంబుగమహాత్మామడామరము
లుసంభవించుఁ బంకణభూపభ ర్త పొంకంబు జెడిపోవుతగు పాటివానమధ్యమ
ఫలంబు । గలుగుదక్షిణమేదిసీతలమునందు సమధిక వ్యాధిసంఘంబుసంభవి
ల్లుదప్పదనియెనుసకలవిద్యాప్రవీణతాధురీణుండు రెట్టకందర్పుడిలను॥ ఉ॥ వా
రకశ్యేష్టయందుశనివ ర్తిలుచుండగవప్తలుంగడు ॥ ధారణతగ్గువ్యాధులగున
ర్మద కేవలసస్యముల్లనా । ధారముగాఫలించుమరిదక్కినభూముల నేటికాల్వ
ల ॥ పైరులు లెస్సయోననియెప్రాజ్ఞుడు రెట్టడునిశ్చయంబుగ ॥ మ॥ శనిమూ
లర్థముసంజరించినను సస్యంబుల్పలించుంజనిం । చనుగోదావరిదక్షిణోర్వి
నిరుజస్తామంబుతద్దేశరా । జనిలోశత్రులచేతనొచ్చు ధనధాన్యస్సూర్తిమిం
చు ॥ గడ॥ న్వనకంబెట్టినపైరుబండదనియె రెట్టండుప్రాగల్భ్యత ॥ మ॥ జల
తారంరవిసూనుడుండినను వర్షంబుల్వీజృంభించురా జలుసస్యంబులు ధాన్య
మగ్గువయగుక్రీతైలవర్యంతసీ । మలకుంవ్యాధులుమిక్కిలొవనులకున్మతాన్య
భివశ్రేణికి ॥ గలుగునొరదిగార్గ్యమా క్రమనలోకజ్ఞుండు రెట్టండిల ॥ చ॥ ఇ

సజాడువైశ్యతారజనియించినదాన్యములెల్లదగ్గిసో! పునువెలిపైరులున్ జెడు
 చుయుద్ధముగల్గునుచెర్వులెల్లనిం । దునువరిపంటగల్గును కడునైలనాటివిభుం
 డునొచ్చునా! తనిమహిబోయలేలుదుచుతప్పదనెన్కవిరెట్ట డెంతయున్॥ చ॥
 నలినహితాత్మజుడుశ్రవణంబుననుండినతూర్పునాటిలో । గొలదిగగల్గువాన
 మరికొంచెముపంటలుబోయరావడిన్ । దలకుచునుండుదద్దరణి తక్కినభూ
 ములయందువానవెగ్గలమగుపైరులెల్లనధికంబుగమించునువేంకటాధిపా॥చ॥
 ఒనరధనిష్ఠతారశనియండిన వానలుగల్గుగౌతమీ । దినకరకన్యకాతలప్రదేశ
 ముపైరుఫలించునగుతై । తనరును ధాన్యచుంతబెడిదంబుగబుట్టును ధూమకే
 తువెందునుదవసంబుతగ్గుచెడుదోవలనెంకవిరెట్టడిపునన్॥ సీ॥ శతతారకను
 శనైశ్చరుడుచరించినకార్తికమాదిగగలుగువాన । పాంచాలదేశాధిపతులుప
 ధూటులువహ్నిలోబడుదుర వాతముగ । యాదేశముననుండియటు కాంచిప
 ర్యంతమునుమారిచేనొచ్చుజనభయంబు । గౌతమినర్మదగంగయునాదిగాద
 ట్తీణదేశేంబుదనకపంట! గల్గుదక్కినసీమలగలుగువాన । గొంచెముగ పంట
 వాటిల్లుగుంజరములు! ఘోటకమ్ములుమరియును గువలయమున । ననియె
 రెట్టడుసకలవిద్యావిదుండు॥ సీ॥ రవితనూజుండుపూర్వాభాద్రనుండిన వనధి
 గౌతములందువానగురియు! మొదవులు లెస్సగాబిడుకును నేప్రాద్దుఘనము
 గపంటలుగల్గియుండు । గంగామహానిమ్నగాతలంబుననుండి దక్షిణదేశంబు
 దనుకపైరు! లధికఫలంబుచేసలరారునుసమ స్తప్పధ్వీతలంబుసుభిక్షముగను ।
 మగధపాంచాలదేశభూమండలేంద్ర! సూనువిరితికినెంతయుహానిపుట్టు! నర
 సిచూడంగ నిదినిర్ణయంబు మిగుల । ననియె రెట్టడు సకలవిద్యావిదుండు॥
 గీ॥ అర్కనుతుడు దుత్తరాభాద్రయందుమెలగ । గలుగువానలు పంటలుగలు
 గుచుండు । దక్షిణస్థలిమధుర రాజ్యంబడంగు! ననియెరెట్టడు సకలవిద్యావి
 దుండు! క॥ జలజాప్రనుతుడురేవతి । నలరినపంటలును స్వల్పమాశ్వీజము
 నన్ । గలుగదుమరినాశీక్షితి । తలనాయకుడనియెరెట్టధన్యుడువేట్కన్॥ చ॥
 తలపగచక్రగోట వసుధాతలమెల్లసుభిక్షమాశుభం । బలరునుదేవగేహము
 లుపూజలుబోల్చునుమేలుజెందున । క్కలికలుషంబువాయు సధికంబగును
 త్రరదేశసస్యము । ల్పలమున మించుమేషమున భానుజుడుండిన వేంకటా
 ధిపా॥ గీ॥ సౌరివృషభస్థితుండైన చోరబాధ । చిచ్చులునుగలిగి వెలనాట
 సీమజుడును । తరుగుజొన్నలువ్యధగలుగు ధరణిప్రజకు! ననియె రెట్టడుసకల
 విద్యావిదుండు! క॥ ఇనజుడుమిథునమునకువ । చ్చినగంగా ప్రాంతిధరణిశ్రీగిరి
 కటకా । వనిజెడునగ్గజపతీసి । మనుబోయలుపొలుతురనియెమనరెట్టడిలన్॥
 గీ॥ కటకరాశినిశని యున్నగాంచిగౌత । వింతటోర్విని బంధన మిగులజెడు
 ను । వేలనాటిసంధరావిభుడునొచ్చు! నగ్గునగుధాన్యమనెరెట్టడలఘముతి

ని॥ క॥ తరణిజామసింహమందిన । తరిహాయనరపతులతోదిగంతప్రాంతం । బర
యవలపాండ్యదేశం । బరుదుగజెడుననియె రెట్టడతులప్రాధి॥ గీ॥ సవిత్వతన
యుడుకన్యనసమతిమండ । వర్ష ధాన్యంబుస్వల్పమావసుధయందు । నశ్వగో
దోషచయములునణగిపోవు । సకలదేశంబులందునుసమరమగును॥క॥తులయ
న్దుశౌరియుండినయిలపైవర్షించుఘనమువెలయెదురుజనుల్ । వలువలునగు
వయగురా॥ జలకుంసంగరములగును ఖలులుజెలంగ॥ క॥ ఘనమైనరాజ
జచ్చునుననుపమవర్షములుగురియునఖలధర్మిత్రి । పెనుపగుడామరమెసగు
నుయినతనయుడువృత్తికమునకేగిననాట॥ క॥ ధనురాశినిశనియుండిన । నన
యముక్షామంబుడామరమ్మునజగతి॥ పెనుపగుయద్దమ్ములుధర్ । ననవర
తముపైరుమనుజులలగనులుజెడు॥ గీ॥ మకరమునశనియుండంగమహినితూ
ర్పు । నాటిలోరాజుచచ్చునమ్మహియబోయ । లేలుదురువెన్కజిక్కువాన
లుసమ్మద్దిపంశువరిపైరులనియెరెట్టండువేట్క॥ గీ॥ కుంభమునశనియుండిన
కుంభినికిని । వానఘనమగుపంటలునలయునట్లు । మించుబెడిదంబుగా ధూమ
మెసగుకేతు॥ వనియెరెట్టడుభూజనులభినుతింప॥ క॥ మీనంబునశనియుండిన
వానలుపైరులునుజెడును వనునుతిమీరద॥ నానాదేశములందును । భూనా
థులు సంగరమున బాలియుదు రెపుడు॥

భుజంగప్రయాతము. మరాటాంగవంగాంధ్ర మత్స్యత్రిగర్తా । ధిరా
ప్రేతసంస్తుత్యతేజోయశస్సు । స్థిరైశ్వర్యకొండ్రాజతిమ్మక్షమాభృ । ద్వరే
ణ్యస్ఫురద్గర్భనారాశిచంద్రా॥

మాలినీ॥ శ్రీమద వాఘాభశనాథ పదాంబుజసేవన తత్వరభవ్యమతీ ।

రామదిలీపయయాతిభగీరథ రంతిముఖాధిప నిత్యధృతీ॥

హేమమణి వసుధాధిక దాససుహృష్టమహీమిరుధప్రతేతీ॥

ధీమధురోక్తివిశేషవిశారద ధీరకవిప్రభునభక్తతీ॥

గద్య॥ ఇది శ్రీమదొంటిమిట్ట రఘువీరకృపాలబ్ధసారసారస్వతధుర్యా
య్యలరాజవంశసంభ వాయులాఖ్య భాస్కరాఖ్యకవిద్వయ ప్రణీతంబగు
రెట్టమతికావ్యంబునందు చతుర్థాశ్వాసము సంపూర్ణము.

శ్రీ రస్తు.

రెట్టమతశాస్త్రము.

పంచమాశ్వాసము.

క॥ శ్రీనిత్యావళాభశనగర్భి రీవరకేసరిపదాబ్జభృంగసవినయా । నూన
ప్రాభవనయవి ద్వానిధి కొండ్రాజ వ్రేంకటాద్రినరేంద్రా॥

గురుచార ఫలం.

ఉత్సాహం॥ గురుడు మేషరాశినున్న గురియువానవంటలుకొం బరగు
కొలుచుధనమించు భాసురముగ భువినిభూం సురులుక్రతువిధాన పరతసాం
పుమిరియుండుభాస్కరప్రతాపతిమ్మశౌరిసరసవేంకటాధిపా॥గీ॥ వృషభరా
శినిగురుడున్న వృజిన మొదవుశిశువులకునావులకుపై రుచేలుగల్గు బరగురజధ
రప్రజలకుపంటలేక వృద్ధమగుననెరెట్టనవరయశుండు॥క॥ సురగురుడుమిథు
నరాశింజరియించినధరణిపతులుశత్రులచేతక దురమునగూలుమరనియెను
సరములు మెచ్చంగరెట్టనత్కవివేడ్క॥గీ॥ గురుడుకటకముచేరినకొద్దివాన
చెరుకుమరియునుఫలియించుసిద్ధముగను గోవులెల్లనుబితుకునురుజలనొత్తు
రనియెరెట్టడు సకలవిద్యావిదుండు॥కీ॥ శతమఖసచివుడుసిహ్వాము గతుడై సం
గలవా మా జగతినాథులకుకా ఓతిస్వల్పవృష్టియగుజన తతికడునొచ్చుననె
రెట్టధన్యుడువేడ్క॥గీ॥ కన్యరాశినిగురుడున్ననన్ని ధాన్య ములునువిత్తినఫ
లియించు మొదలుబితుకు ప్రజలుసద్ధర్మములచేతప్రమదసెసగ విడువకుం
దుగుకొండ్రాజువేంకటేంద్ర॥క॥ తులగురుడున్ననుగలుగును తొలివానలు
పంటగొలుచుతుదిపాతరలక సలిలముగలుగునుప్రజలకు కలనముదిమువే
డ్కనొదవుకవిజనవరా॥సీ॥ గురుడువృశ్చిక రాశిజరియింపవంటలుకొంచవకా
కడువానగురియుమరియు ధనువుననుండినదరగుననువృష్టు ప్రత్తియుపెసర
యుపరగువెనుక వానగురియునుమరివెలిపై రులెస్సగఫలియించుభువియంగ
మకరరాశినున్న వానలుగల్గునుజ్వలంబుగనన్నిపైరులులెస్సలాధారణలును
గురుడుకుంభముజేరినకురియువానినుచెరువులువెలయునుదన్దిపంట మీన
ముననున్న వెలిపై రుమెరయునల్ప వానయాననెరెట్టడువిమలయశుడు॥సీ॥కడ
గిగీష్యతిక్రమికనురోహిణులనుదయమునొందయది కార్తికాబ్దమనగ బరగు
తత్ఫలమస్త్రభయమితిబాధలునరులకుహానిభూనాథులకును రుజులుగల్గు
నుమరి రూఢిగసౌమ్యార్ద్రలందుదయించిననదియెమార్గ శ్రీరాబ్దమనదగు
క్షితితలంబునవానలునులేవుమ్మగములుమిడుతలెలుక పక్షిగుమిగూడిచెరు
చునుపై రులెల్లపూనిభూపాలకులకాపులై నజనులు శత్రుభావంబుచేచాల
సంచరింతు రనియెరెట్టడుసకలవిద్యావిదుండు॥సీ॥ వరుసతోడుతవునర్వసువు
వ్యవహాశ్లేషలందుగురుండుదయంబునొంద పాపాబ్దమండ్రతత్ఫలము ప్రజ
ల్దయగలిగియుండుదురుమార్గంబునడచు నొగిమఖపుబ్బలనుదయింపమాఖ
బ్దమనమించుతత్ఫలంబఖలజనులు సురపితృభక్తితత్ఫల తాదురు తహస్తల
యందుదయంబునొందపాల్గునాఖ్యాబ్దమగును తత్ఫలమురాజ బాధలుఘ
టిల్లుధానుణీభాగమందు వినుముకొండ్రాజుతిమ్మయవేంకటేంద్ర॥సీ॥ ఒనర
చిత్తస్వతులనుగురుడుదయంబునందననదియెచైత్రాబ్దమనగ వెలయుతత్ఫ

లమువానలుహృద్యమంబును పంటదారణలునల్పంబుదలప । విప్రులాదిగవ
 ర్జవృత్తిమానుదురిలాశ్యక్షులుమరివిశాఖానురాధ । లందుదయించిననదియె
 వైశాఖాబ్జమనధరలోనప్రఖ్యాతమయ్యె । తత్ఫలమశేషభూసురోత్తములు
 రాజ । పరులునత్యంతప్రముదితస్వాంతులగుదు । రధికముగసస్యతేలిఫలంబం
 దునంద్రు వినుముకొండ్రాజుతిమ్మయ వేంకటేంద్ర॥ సీ॥ తలఁచుమాలజ్యేష్ఠతా
 రలగురుడుదయంబునొందినను జ్యేష్ఠాబ్జమనగ । వెలయతత్ఫలముపైరునకునొ
 ప్పదు పాడిగనువృద్ధముగ పొలుగలుగుజాలనలువొందమరియుపూర్వాపాధ
 నలయు త్రరాపాధయందుదయంబునొంద । నదియెయూపాధాబ్జమున ప్రసిద్ధిప
 హించుధరలోనబ్రజపీడతత్ఫలంబు । లేవువానలపైరుఫలించకుండు । గ్రామ
 ములకుసమస్తభూరమణులకును । భయమువాటిల్లుమనమున క్రతిదినంబునని
 యెరెట్టడుసకలవిద్యావిదుండు॥ గీ॥ సగవిశ్రవణాధనిష్ఠలశతభిషమున । దేవగు
 రుడుదయించినదేశమునకు । శ్రావణాబ్జముననగసస్యముఫలించు । కలవుబహు
 బాధలనెరెట్టకవివరుండు॥ సీ॥ ఒనరుపూర్వాభాద్రను త్రరాభాద్రను రేవతీయం
 దును దేవమంత్ర । నుదయంబునొందిననదియె భాద్రపదాబ్జముననొప్పతత్ఫలం
 బుఫలసస్య । ఫలసమృద్ధిఘటిల్లుబలిచక్రవర్తియేలెడునాటివలెప్రజలెన్నియుం
 డు । దురునశ్వీభరణులన్దుదయంబునొందిననాశ్వీభాబ్జముననునలరుజగతి । తత్ఫ
 లమువానపంటలుదనరుమిగుల । బ్రజలకును రాజకోటికిభయముగలుగు । త్వి
 ణితలమునుభిక్షమైసొంపుగాంచు । వినుముకొండ్రాజుతిమ్మయ వేంకటేంద్ర॥
 సీ॥ ఒకయేటరెండుతారకలను గురుడున్నకను తమముతారకంబునొకట
 నరయంగమధ్యమంబుట తారకత్రయంబుననున్న యధనుమ్మభూతలమున
 గురుడొక యేటిలోబరువడిరోహిణి ప్రభృతిగా తారకత్రయమునడువఁఆపాధ
 మాసంబునందు శ్రావణమునప్రజలకువాటిల్లుభయముచాల । మరియునొక
 యేటనాశ్వేషమఖనుగురుడు సంచరించిననందందజనుల కెల్లకలుగునానెల మొ
 దలుగాఘనశుభములు । వినుముకొండ్రాజుతిమ్మయ వేంకటేంద్ర॥ సీ॥ వలనొంద
 నక్షత్రములమాట గ్రమమునచరియింపుచును దేవగురుడు బ్రీతియాదినక్షత్రమునం
 దుపాపగ్రహసహితృడైయుండినజ్వలనభయము । గలుగుద్వితీయనక్షత్రంబు
 నన్దుపాపగ్రహసహితృడౌపవనభయము । గలుగుద్వితీయనక్షత్రంబునందుపా
 పగ్రహయుత్పడైన ప్రకటభయము । గలుగుద్వితీయనక్షత్రంబునందుపా
 పగ్రహయుత్పడైన మూటపాపగ్రహంబులు మొనసియున్న నఖలఫలములు జేరురత్నాకరోక్తి ।
 యీమతంబునరెట్టడిభూమియందు॥ సీ॥ పది నెలలొకరాశిత్రిదశగురుండున్నవ
 త్సరమున్న విద్యత్సరమనభాసిల్లునందుకుఫలములువానలుపంటలుతగుపాటి
 పడునొకండు । నెలలొకరాశిని నెలకొన్ననదిగురువత్సరంబున నిదావత్సరమునద
 నునందుకుఫలంబుమిగుల ప్రవరాదంబుప్రజల కెల్లనుగలుగుపదియురెండు నె

బలుమరియొకరాశినిమెలగవగ్గి! వత్సరంబనుపై నసంవత్సరముకు । ఖ్యాతినల
రాఁదెనిదియిందుకరయఫలము । మధ్యమంబనెరెట్టడుమహితమతిని॥ నీ॥ పద
మూడు నెలలగీష్వతియొకరాశినివర్తిలనదిదైవవత్సరమున । పరివత్సరంబనభా
సిలునందుకు ఫలముసమృద్ధముర్విగలిగియుండు । పాలుపొందవడునాల్గునెల
లోకరాశిలోనర్తింపనదియునంవత్సరమన । మఱియుప్రజావత్సరంబనమించు
నుఫలదేశములనంగుకుఫలంబు । వైభవంబులుసంతతశోభనములు । గలిగిజ
నులెల్లసంతసంబలరనుండు । లోతచారిత్రకొండ్రాజకులపవిత్ర । ఘనకృపా
సాంద్రవేంకటశ్లోతలేంద్ర॥

కాలమానస్థితి.

గీ॥ పరగచైత్రశుద్ధపాడ్యమిపుదయాన । స్వరమునందుపుధివిజనన
మారితత్వములనుగన్నధరిణిలోనాయబ్బ । మననకాలమనియెఁఫణికులేంద్ర॥
క॥ గగనంబుపావకములై । దగియున్ననుతామమనుచుదలతురుభువిలో । నగ
ణితవష్కలంబన । దగునుసుషుమ్నమునగ్గతక్షకవర్యా॥ క॥ క్షీతిరవిమే
షస్థితృడా । కతనధనంజయసమీరగగనములై నన్ । నతిదుష్కలంబగుచు
ను । నుతికిందోపించుననియె మహనీయవరా॥ వృక్షఫలపుష్పవిషయము.

నీ॥ తిలకముస్కారేళ్లు బలుపుగాగాయంగ వెండిబంగారంబుదండిన
గడు । పాలుచింతలుచాలగాకరివేముగాయపైరులుమించు ఘనముగాను ।
కపురంపుటనటులకాపుగాన్నించిన నలుపుభాన్యముమించనగుధరిత్ర । ములు
మోదుగలుగాయబలిసికొట్టఫలించు రావిగాయకనుమప్రత్తివబలు । దల
పకుసుమయడవితంగేడు రేలయు । ననుముబూచెనేనిమనుజులకును । త్నేమ
కరమటంచు జెప్పెనుకడుప్రేమ । నన్నుకరుణనేలు నాగరాజ॥ క॥ జమ్ములు
చంద్రులుగాచిన । నిమ్మహిపైరులుఫలించునేమైననురో । గమ్ములులేకజపం
బులు । సమృద్ధమందదురటంచుజాతెనహీంద్రా॥ గీ॥ మఱియొద్దియిప్పమా
రేడునేరేడు । మొతిగోధుమయును మినుముమొదలు । యడవిచెట్లుగాయ
నల్పపంటనుజెప్పె । జూడుమయ్యకరుణ సుబ్బరాయ॥ గీ॥ జీడికడివిచెట్లుజె
లగుచుగాయంగ । కడుభయంబువాన తడవుయగును । బిళ్లగాయనగ్నిభీతి
సెద్దంబని । బలుకరించెనయ్య పన్నుగేంద్ర॥ క॥ వెలగలుగాయగ గాలియు ।
నిలబుడమలుగాయప్రజలుకలపాంబులుబుచ్చులగాయమిగుల భయములు ।
గలిగుండునటంచుబలికె గద్రువపుత్రా॥ క॥ మోదుగకాయలొగింజలు । పా
దుకమూడున్నవర్షఫలకాలమునన్ । ప్రోదిగవర్షించునన్ । వాడముజేయం
గవచ్చు లోకకరణ్యా॥ గీ॥ మొదటగింజయున్న మొదటనారుద్రాదికారై
లయిదిటందు గలదువృష్టి । మధ్యగింజయున్న మధ్యకారైలలోన । వర్షము
వృద్ధియనవచ్చునధిపా॥ గీ॥ కడనుగింజయున్న వడినానతి మొదలైదు । కారై

లంచువృష్టి గలదుతోబక । మైనకొద్దివర్ష మైనగల్లునటంచు । జెప్పెశ్రీగురుండు సర్పరాజ॥ అర్చ విషయము.

సీ॥ అర్చవిధానంబునార్యాభవులుమెచ్చ దెలియజేయుదునిందుడేట కడగ । మెరుముగాలియువానపురుమింద్రధనువాది ధాతువుల్పరివేషభూతలమాన । నలుపు రేఖలుచాలబలుపుగాయమవాస్యలనుగానుపింపనందుననుచైత్రి మాసంబులోగాంచమహిలోన పంటలుచాలగాపండువై శాఖమైన । బవణమాదిరసము లరయంగగొలిచెడిది వస్త్రధగలు హెచ్చి వసుధనారు । నెలలవరకునమ్ము నిలమీదననిజెప్పె । నిండుసుఖమొసంగు కుండలేంద్ర॥ క॥ దనరగజేష్ఠంబునగన । ధనధాన్యసమృద్ధిగల్గు ధరనాపాథం । బునతేనెనూ నెకరమును । వినియెదరినిబల్కెనయ్యవిషధరచంద్రా॥ గీ॥ శ్రావణమునగాంచజనులులోహంబులగూర్చినైదు నెలలకునుయినుమడి । లాభమనుచుజెప్పె లాక్షణికులుమెచ్చ । వ్యాశరాజచంద్రవరమకరుణ॥ క॥ జొన్నలుమరిలోహముల । న్నొన్నధరల్పాడునెలలకునుయిబ్బడియకా । నెన్నగభాద్రపదంబున । గన్ననువినుధరణిలోన కన్నగముఖ్యా॥ సీ॥ ఆశ్వీజమాసమందైన నూలుప్రియంబునొక నెలగడువగాప్రకటవడును । కాశీకమునగాంచకందమూలాడులు మూడు నెలలకమ్ముముబ్బడిగను । మార్గశీర్షంబునమంచిముత్యప్రవాళముల ధరగలుగారు నెలలకనియె । ధాన్యలోహకరంబుదగులురెండ్రైల్లకు పౌష్యంబుననుగన్నపట్టుననియె । మాఘముననుగన్నమహిరససముదాయ । మమ్ము నారునెలల కిమ్మడిగను । యిటులనర్హమరయ నిలలోనమేలని । దెలిపెగురువరుండు చిలువలదొర॥ గీ॥ దనరఫాల్గుణమునధాన్యవిశేషంబు । నయములే కనమ్మునాల్గునెలల । కావలనుచుబలికె భూపలయంబున । పరమస్వప్రకాశకన్నగేంద్ర॥ క॥ అయ్యమవసశుభమిచ్చెడి । యయ్యలాగూడిననుమేలునందునుజగమం । దయ్యెడపాపులుయుండిన । నియ్యవియత్తప్రమనె ఫణిశ్వరఘనత॥ క॥ రవిరాసులజేరెడుతరి భువిలోపై జెప్పచిహ్నములు గనుపడినన్ । దవులుఫలంబులునిటులే । కవిఫలంజానుజాడ కరుణాభరణ॥

మేఘవిషయము॥ క॥ తరులవలెమేఘమున్నను । విరివితేభుకు హెచ్చి తెల్లవిధముననున్నక । ధరవర్షప్రదమగునని । గురుతరముగ బల్కెనయ్యక్రూరవిదారా॥ సీ॥ మరియుమేఘముజూడమంచంబువతుకుంభికుంభంబురీతి సింగంబుకరణి । చామరంబులతీరు చంద్రబింబముసారు గోపురంబులు వెండి కొండలగతి । కొలనులుచెరువులుగొడుగులుమకరములేవవిమానముల్ దీటుగాను । శృంగారవనములుచెలవహాకత్తులవిధముకంభచయంబువృషభములుగగడివి రాక్షసాళిగతి గానుపించిన । వర్షమునకు హేతు వగుచునుండు । గ్రాహదెలియుమిటుల కడుప్రేమ ననిబల్కె । నుఖమొసంగుమయ్య కుబ్జురా

య! సీ! అరుణమేఘంబునందల్పమా వానయు మేఘంబుగిరులందుమేయు చున్ను । మెరుపుగాన్పించిన ధరనువాయవ్యమందీశాన్యమందునదిలపుగల్గు! మెరుపుతో గూడియునురిభానుడుండంగపూర్వవశ్చినుదిశల్ పూర్తిమీర! మెరుపుగలిగిహోమమేఘంబుగానున్న నటతరుగతిమబ్బు పరగవాని గాంచ దానిపైన కాంచనవర్ణమై । మేఘమున్న వర్షశ్లాఘనీయ । మైనహేతువను చువై నంబుగాబల్కె । సుఖమొసంగుమయ్య నుబ్బరాయ॥

పురుమువిషయము! గీ॥ బండిబారువిధముదండిపందులురొప్ప! కరణి ఘంటరథముఖరములధ్వని గాను యురిమెనేని వానశూన్యంబని । బలికెగు రువరుండు పవనభక్ష॥

మెరుమువిషయము! సీ! వన్నెప్రత్యేకమైవడిమీదమెరసిన వాయువు ప్రబలునువానయెనగ! ఎరుపుగామెరయంగవర్షంబుదనరారు కలహముల్ యొనగూడగలవు మిగుల! ఎరుపుననారిద్రపురువుగాదోచినవర్షంబు మించు నీవనుధలోనదిరిసెనములకపూ తెలుగునరాకేందు విధముమెర్వగవానవిస్తరించు! పొంగుతడుపుభసితప్రళికమెఱసిన వెనుకజిక్కివర మనువుపడును! ఇట్లుదెలియుడనుచు యిలలోనవినబల్కె! జూడుమయ్యకరుణనుబ్బరాయ॥ గీ॥ దైత్యయమునమీరదహనదిశల్ మించు । మించవానలేదటంచుమిగులు! దిక్కువైనగురియునుక్కళంబుగనని । పలుకబడియెనయ్య వన్నగేంద్ర॥ క॥ ఇలకపిలవర్ణమునచం । చలదగపవనంబుమించు సతతంబునను । ద్రులకొప్పుతెల్లువర్ణము! గలుగగననెనుబ్బరాయ కారుణ్యనిధి॥ క॥ మిక్కిలియెరు పగుమెరుపున! కక్కననుగుయెండగాయు కనకపువర్ణం! బెక్కగవృష్టిప్రద మగు । గ్రక్కననాపట్టుననియె కరుణాభరణా॥

ఇంద్రధనుర్విషయము! సీ! వానకాలమున సమానమానంతనే తిమిరంబుబర్పెడిసమయమందు । చక్రచాపమువహ్నిచాయతో వాయువుదిశగా నుపించనావశతత్వతే! భానుమండలమునప్రభగానుపించిననుమనుజులకతిహాని మహినిగల్గు! ససుపుగానున్ననుబాధసంప్రాప్తించు తిక్కకలగుభూమితెలుపుమించిపసుపురంగుయాకు పచ్చవైఖరి తెల్పు! ఎరుపువన్నెలమరియింద్రధనువు । గాంచమైలునటుల గాన్పించమేలని! దెలుపదొడగెనయ్యదివ్యచరిత॥ క॥ నిశీయందునహరిచాపము । రసికతతోనట్టిదిక్కు రాజిల్లునొయ! దిశగలదేశజనంబుల! కతుభదమనిదెల్పాభువిని కదృవపుత్రా॥ గీ॥ పగలువానగురియ బరమించుగాన్పింపమఘపువిల్లుపశ్చిమమునయుండి! దక్షిణముకు వ్రాలధరసుభిక్షంబు । గలుగజేయుననియె కలుషభంగా॥

పరివేషవిషయము! సీ! ధరసూర్యచంద్రులపరివేషములుజెప్పదలకు శంకరుకృపగలుగుగాను! పసిడివన్నెయొమీరి బలువువర్షాకాలముననొప్పున

ప్రియింపుననుగురియు । నట్టివర్షాకాలమాపరివేషములేకయున్ననువానలేదు
నిజము । తొలిర్షూమునశాంకజలజాపులకు పరివేషములల్ల నావేశలందు
మేఘగణముగ్రమ్మ మొండువానలుగల్గు । మరియు రెండుమూడుపరిధులెల్ల
వర్షగతిని గలుగ వానకు బలమని । ముచ్చటించెనయ్య భుజగవర్య॥ సీ॥
వానలేకున్ననువసుధాధిపుల్నిత్తుర రయనాచుక్కరరాజునకును । పరిధులం
టెడివేళ సురగురుడందున్న ద్విజులకుగాదు దైతేయగురుడు । వసియింపవరిం
చువసుమతీతనయుండుదన రాంజగడముల్ ధరణిగల్గు । బుధుడున్న సర్భకపుం
జహానియుభూమిపతులునిత్తురుసూర్యసతుడుయున్న । సరగ చంద్రునకును
పరివేషమరుణమై । యుండందుగురుడు యుద్విసుతుడు । శౌరియున్న ప్రజ
కు సంకటంబొనగూడు । ననుచుదెల్పబడియె నాదిశేషా॥ గీ॥ చంద్రుడస్త
మించునమయమందిట్లున్న । నృపులునొత్తురనుచు నేర్పుమీర । దెలిసిజెప్ప
వలయు ధీమంతులనిబల్కె । సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ॥

నిత్యనక్షత్రమునుజాపుటకు॥ క॥ చను నెలలును ద్విగుణించుచు । వె
నుకటిదిసములనుగల్గి వేగిరమునయ । శ్వనినుంచియెంచ తారను । గననగు
నని బలుకబడియె కల్పవసారణ॥

సుసుద్భిక్షవిషయములు సంవత్సరఫలము.

సీ॥ ప్రథవాబ్దమునభువిపంటలుతగుచాటి ప్రజలువై భవములబ్రబలి
యంద్రు । కొట్టిరాగియుమిన్నుకొడువలేకఫలించు వర్షంబుమధ్యంబువసుధ
యందు । విభవాబ్దమునమరివృష్టియుకొలదిగావెల్లివై య ఫలియించితిరుకుప
సులు । నింటింటిశుభములు నెసగు నిశ్చయమిదివినము లెస్సగుకడువేట్కలెన
గ॥ శుక్ల వత్సరిములభూమిశుభముముదము । గలిగినుఖలీలవర్ధిల్లుఘనతరముగ
వానగురియును ప్రజలకవ్వారిగాగ । గలుగుశుభములన నెరెట్టకవివరుండు॥
క॥ వరిచెరుకుకందమూలము । లరుదుగ ఫలియించుప్రజకుమార్తంబాదవుక॥
దొరలకుప్రమోదసం । వత్సరమున వేంకటస్థపాలధర్మవిశాల॥ గీ॥ వసుధవిను
ముప్రజోత్పత్తివత్సరమున । ఘనునుమాత్రమువానలుప్రజకుముదము । సన్న
ధాన్యముఫలియించుజనన మొందు । పశుమృగాదులు వేంకటపార్థి వేంద్ర॥ సీ॥
అంగీరసాబ్దమునద్దధాన్యములెల్లఫలియించుశ్రీముఖాబ్దంబునన్దు । పైరువాన
యుతగుచాటిధాన్యముగొనిదాచగావలెప్రీతిదరుచుప్రజకు । భావాబ్దమునధ
రాధిపుడుదయించినభూమి కేతుపుబుట్టదొలగువాన । భయపడుచుంద్రుభూ
ప్రజలెల్లమరియును యువవర్షమునరాజనివహమునకు । వచ్చునుబ్బునదేవు
భ్యువనుధలోన । కురియుకొంచమువానభీకరములైన । నగ్ని బాధలువాటిల్లున
ద్యుతముగ । ననియె రెట్టడుసకలవిద్యావిదుండు॥ క॥ అలభాతువత్సరంబున ।
గల్గునునోభయముప్రజకు ఘనవర్షరబుల్ । గురియునుఫంటలు నధికము ।

వెలయును ధాన్యంబుమిగుల వేంకటవృషతి॥ సీ॥ వసుధలోని శ్వరవత్సరంబున ప్రజల్లనికుతాదురు సన్యతతి ఫలించు । ధాన్యంబు లొకయింత దరగును బహు ధాన్యవత్సరంబున పంటస్వల్పమరయి । కొంచమావర్షంబు కొలుచుదాచగవలె ప్రజనొచ్చు రాజకార్యములచేత । వసుస్థమాది సంవత్సరంబున సన్న ధాన్యము ల్బుడమున స్సనవరియి । నుద్విఫలియించునొక్కచోటజొన్న । పంటచేచాలకోభిలు ప్రతియుష్టగొనినమీదటలాభంబు గలుగునిజము । వినుముగొండాజాతిమ్మయ వేంకటేంద్ర॥ క॥ ఇలలోలెస్సగపైరులు । ఫలియించినయట్లనుండు పంటలు స్వల్పం । బులువిక్రమాబ్దుమునగొన । వలె ధాన్యము వేంకటేంద్రవైభవసాంద్రాగీ॥ కలవాములుచోరబాధలుగల్గిభువిని । యందు నెరయగభాగత్రయంబుపంట । లేకవొకపాటుఫలియించునిజముగాను । విషువనెడువత్సరమునందు వేంకటేంద్ర॥ క॥ ధరచిత్రభానుసంవ । త్వరమునపైరులుఫలించుదపనమధికమా । సిరులొదివునుగర్వాటక । నరవరులకు వేంకటేంద్రనయనిస్తంద్రా॥ సీ॥ జగతిస్వభానువర్షమునపైరుఫలించు బాణులకెల్ల శుభంబులొదవునగ్నిభీతిఘటిల్లునట తారణాబ్దుంబునందు పంటలుగలుగునగ్గువొను । కొలుచునొత్తురుపత్తు లోగణంబులుబిందుపార్థివాబ్దుంబునబ్రబలువాన । పంటలగ్నిభయంబు ప్రభువులకాపదల్లలవు ప్రజల్గర్వములమనుదురు । పరగవ్యయవత్సరంబునబంటబండి । కొల్లబోవునుక్షామంబుగుడులు జ్వరము । నేలతిరిగినయట్లుండు నెగడుభయము । లనియెరెట్టడుసకలవిద్యావిదుండు॥ సీ॥ క్షితితలంబున సర్వజిద్విత్సరంబున సకలధాన్యములు లెస్సగఫలిన్పు । ఘనరోగములచేత గ్రామముల్పాడగుదగ సర్వధారివత్సరమునందు । కలవువానలుపన్బలదొలొన్నొత్తురువరుసవిరోధివత్సరమునందు । వెలిపైరుడునుసొంపలరు సజ్జనులకుదుర్జనులకుహానిదొడరువికృతి । వత్సరంబున పంటయువృష్టికొద్ది హర్షమందుజనంబుఖరాబ్దుమునను । పంటయునువానతిగుపాటిప్రజలుభీతి । వికలమతులొదుర నెరెట్టనుకవివరుడు॥ క॥ నందనసంవత్సరమున పొందుగవర్షములుగురియు పొసగునుపన్బల । డెన్దమునపనులుసంతస । మందును నేప్రాద్దు వేంకటాధిపతిలకా॥ క॥ మినుములుగోధుమజొన్నలు । ననుములుమరిసన్న ధాన్యమలరునువానలే । పెనుపొన్నప్రజకుముదమగు । వినువిజయనువత్సరమున వేంకటవృషతి॥ గీ॥ జయనుస్త్రీలునుపురుషులు సతతసౌఖ్య । ప్రమదమెనగగనుండురుపంటగలదు । స్వపులుకడు ప్రసన్నహృదయులై చరియిన్తు । వెలయుదారణయునుతిన్తు వేంకటేంద్ర॥ క॥ అలమన్మథవత్సరమున । నెలకొనుప్రజలకునుముదమునీరారంభంబులును వెలిపైరులెస్సగ । ఫలియిన్పును వేంకటాద్రిపార్థివతిలకా॥ గీ॥ అగునుదుర్ముఖవర్షంబునన్దువానకలుగువెలిపైరులొకపాటిగాఫలించు । నర్మదాతటిమ

రమున సర్వవీహులైదురుజను ల్లేట్టమదొరగి । వేదగల్లును సస్యవితతికెంతయుచాల పశు
వులు మృగములు ప్రజలునొచ్చు । వరుసవిశంబిసంవత్సరమునరాజబాధలు దగుపాటి వాన
గురియు । నవనీశ్వరులుమలిసాకృతుల్దొల్లారు పరజేశములకేగు ప్రజలు మఱియు । తద్యముగ
ను వికారివత్సరమునందు । పంట వానలు చెడి చాల ప్రజలునొచ్చుచాల ధాన్యముదాచగా
వలె వరిప్త । మనియె రెట్టడు సకలవిద్యావిదుండు॥ గీ॥ వరుసనెన్నంగ కార్వరి వత్సరమున ।
గ్రహణములురెండువచ్చు నా గ్రహములరయ । నధికమవు వానజలము సస్యంబుచెడును । జను
లుచెడిబోదురనె రెట్ట ఘనుడుజగతి॥ నీ॥ ప్లవతస్సరంబున పరిపాటివానయు వెలిపైరుకొం
చెము నృపతుల్లె । గుహితులు నగుదురు గొనకొనిబోరభయంబుభూజనులకు సొంపుగలదు ।
చనకుభక్తకునామ సంవత్సరంబునందకులితవర్ష మవ్వారిగురియు । సకలసస్యంబులుచా
లంగ ఫలియించు ప్రజలకు భయమను బాహ్మణులను । సజ్జనకర్మము ల్లావన్రితురు వల
నొప్పకోభక్త ద్వత్సరమున । వసుధ క్రోధి విశ్వావసు వత్సరమున । నలపరాధమబ్బంబు
నందునస్య । ధాన్యభవవృష్టినిజవాతిధర్మకుశల । విభవములు గల్లు ప్రజలకు వేంకటేంద్ర॥
చ॥ వసుధప్లవంగవత్సరము వానలు పంటలు లేవు మెండును । బృసపుదెవుళ్ళు హృద్వ్యధలు
ప్రత్యసామూకజగడంబునించెలక । మసలక షామదుర్దశలు మానుగగల్గునెక నిజంబుగా ।
రసేవడురెట్టభస్యడు తిరంబుగ మేలని యార్యులెన్నుకొ॥ గీ॥ కీలకాబ్బంబులో మిట్ట నేలలం
దు । నిడివపైరులు ఫలియించు హెచ్చునాన । జడిని జెడిపోవు నితరసస్యములకరువు । బుట్టుని
శ్చయముననె రెట్టఘనుడు॥ క॥ మానుగసామ్యబ్బంబున । వానలు పంటయును ధరయు
వరుసగ మధ్యం । బా నరవతులకు ముదమగు । హని కడంక ప్రజకు పతికినె రెట్టడిలక॥
గీ॥ అరయ సాధారణాబ్బంబునందువాన । ననుము జొన్నలు మఱికంది మినుము పెగలు । ఫలిత
మగు బాధవాటిల్లు ప్రజయనొచ్చు । నిలుచునొకపాలనియెరెట్టడలఘుమతిని॥ క॥ అరయగ
విరోధిక్యద్వత్సరమునజగడములుగలవు జనులకుదమలో । దొరలుకలహింతురెందును । కురి
యునునురృప్తియనె రెట్టకొవిదుడు మహిక॥ గీ॥ ప్రత్తినువువుప్రప ఫలియించుదక్కిన్పైర్లు
చెడునుకుజనబాధచేత । నలుగు మధ్యదేశములుపరిధావివర్షములు ననియె రెట్ట డలఘుమ
తిని॥ నీ॥ చాలప్రమాదీచ సంవత్సరమున నీ రారంభమగు పైరు లెనుగుఫలము । చెడునుధా
న్యంబులు చెలువొంద వానంద సంవత్సరంబున సకలధాన్యతతులును ఫలియించు ధారణ
లగుననె ప్రజలు సంతసమున ప్రబలియుండు । రాక్షససంవత్సరగబున ధాన్యములో తరు
గును రోగబాధలును గలిగి । నొగిలియుండుదు రందందు మిగులకెలగి । ధేనువులుబిండుమరిక
డ వానగురియు । పంటలొకపాటిగలవు భూభాగమునను । వినుముకొండ్రాజు తిమ్మయ వేంక
టేంద్ర॥ క॥ నలవర్షంబునవృషబాధలచేతను కావులకును వెతగల్గెపుడుక । కలవారియిం
డ్లధాన్యం । బుల చోరకు లవహరింతు రనెరెట్ట డిలక॥ క॥ వరుసంబింకశసంవత్సరమున వ
ర్షములగలవు జనులుముడమగా । బరగుదురు సస్యవితతులు । విరివిగఫలియించునందు వేంక
టసృపతి॥ గీ॥ కాశ్యయుక్తివత్సరమున గలుగుదరయ । మునుపువానలకొంచెంబు వేనకవృష్టి ।
పైరులకునీతివా ధోకపాటివెలయు । వినుము కొండ్రాజు తిమ్మయ వేంకటేంద్ర॥ గీ॥ రాజుల
కుపాహులాదవు వర్షంబుగురియు । క్రూరజనులచేపంటలు గొళ్ళబోవు । వమృతామంబుసి
ద్ధార్థివత్సరమున । ననియె రెట్టడు సకలవిద్యావిదుండు॥ గీ॥ రాక్షససంవత్సరమున వర్షంబు
వచ్చి । నెట్లయుండియు నెంతయురాదువాన । సస్యతతియఫలించిన ట్లనెచెడుతుది । యనియె
రెట్టడు సకలవిద్యావిదుండు॥ చ॥ తరియును వర్ష మూల మిగుల గొట్టయు రాగియు సజ్జలా

దక్షిణ సస్యఫలంబు లల్పమాతీతయశః వేంకటేంద్ర యిది తల్లము మర్మతి వత్సరంబునకా॥
క॥ ఇలందుభివర్ష మునకా॥ ఫలియించును మైరు ధరలబహుళమగు ప్రజా॥ వలిఖగ్మృత
తులకుమరి॥ చిలసిల్లును సంతసంబు వేంకటవృతశీ॥ గీ॥ వరుసతో రుధిరోద్ధారి వత్సరమున
దొరలునొత్తురుప్రజలకు దొడరిమిగుల భయము దుఃఖంబు మెరయును పుష్పద్రవంబు॥ లనియె
రెట్టడు సకలవిద్యావిదుండు॥ మ॥ అమితజ్ఞానమునకా ధరాప్రజల కాశ్చర్యంబు నాత్మీయ
జ్ఞే॥ శముల స్వాయుదు రెందుయధములచే జాలంగ రక్తప్రవా॥ హములకాబారుముదంబు
భూతముల కత్యంతంబు రక్షాక్షివర్ష మున న్నిక్కముగా ననెక బుధులు మెచ్చక రెట్ట
డుద్యవృత్తికా॥ క॥ తిరమగ గ్రోధవర్షము॥ దనరగ వర్షంబు పంటధారణ గలుగుం॥ ధరణీ
సురు ల్నిజనిష్ఠా॥ పరులగుదురు వేంకటాద్రి పార్థివతలకా॥ క॥ త్తయవర్షంబున భూవర॥
చయములకు పశువులకున జనులకు నొదవుకా॥ భయయధముధాన్యము ని॥ శ్వయముగ
దరుగు ననె రెట్ట సత్కవి ధాత్రికా॥

సంవత్సరాది ఫలము.

గీ॥ వైత్రకంబునకుకృష్ణంబు మొదల॥ వార మెయ్యదివచ్చునవ్వారమునకు॥ నధిపుడైన
ట్టిగవామెయ్యబాధిరాధు॥ డగును నిశ్చయమిది వేంకటార్చనమిత॥ చ॥ అరుణగర్భ వైవర్ణ్య ప
యైననునొత్తురుధారుణీపతంత॥ గురియునువానకొంచెముగ కొందరుకంటక వృత్తిమాయలకా॥
బొరలంచు నుండ కాపుప్రజ బోవును నిల్వక త్రోవరెల్లరు॥ పురములగుక విపదకలం దప్ప
దనకా కవిరెట్ట డిమ్మహికా॥ చ॥ అమృతగర్భ స్థియబ్జవతియైనను గోద్విజరాజికిన్పాహె॥
దమునను వేడ్కపాచ్చు నతిధార్మికులెదురు రాజురెల్లవర్ష ముగురియుండెడు స్మనుజసం
ఘము జొన్నలు రాజసంబు గోధుచుచెరుకు స్థలింతుభువి ద్రోహములుట్టడు వేంకటాద్రిపా॥
మ॥ అలరన్నాకుజాడబ్జరాధుండగుచుకా వార్షంబునంబొందు నామ్రులువర్షంబులులేవు ధారణ
లుబోవు స్వేగబల్కావ్యధలాదులుగల్గుకా వెనుగాలిపించునె సాధురైవృత్తామ్రాక్షుస॥
తుక్కులపాథోధిభుండురెట్టడు సమర్థుండైవిజృంభింపుచుకా॥ మ॥ బురుడబ్జాధిపుడయిన వా
నగురియున్నామండలిన్ కృధాన్యభరల్ శ్రీలుకుటిల్లురాజులు బ్రజల్ మన్నింతురెందు న్నమ
ప్రధరామర్త్యులకుభంబొదవు కాంతాశ్రేణివైకూర్మియ॥ త్యధికంబాయనకోటికి న్నిసు
ము ధన్యావేంకటాక్షాద్రిపా॥ గీ॥ గురుడువర్షాధిపతియైన గురియావాన॥ పంటలునుకుభం
బొదవును బ్రాహ్మణులకు॥ రాజులకుజ్ఞేమమెసంగు దుర్మనులకొప్ప॥ దనియెనిశ్చయమిదివేం
కటాద్రిభూప॥ క॥ దనుజగురుడబ్జపతియై॥ ననుమొదవులులికుకు నృపులు నడతురుభీతికా॥
జనులు నుఖిధీతిగాంతురు॥ విను పంటలు కలవుభరను వేంకటవృతశీ॥ మ॥ శనివర్షాధిపతిత్వ
మొందినను రాజశ్రేణికికా గల్గు భూజనసంతోషముమీద కోపము మనస్తాపంబు దోషంబు
లుకా॥ ఘనరోగంబులుబుట్టు గాలివిసరన్నరంబులేవండు చయ్యనగొల్పుకా ధరతగ్గనంచు
ననె రెట్టాఖ్యుండు ప్రఖ్యాతిగకా॥ మ॥ అనువున నబ్ధభర్త మొదలై తగువారుకుభగ్రహంబు
లై॥ ననుధరణీతలంబున నసారతమన్దగువృష్టిసస్యము॥ లైనుపగర్భజ్జ్ఞేయజ్ఞుమన మెప్పుడు
టిల్లువినోదమందియుం॥ జనతతికికా నుఖిధీతియె సందిలు వేంకటరాజశ్రేణుకా॥ క॥ శ్రీకరము
బుధుడురాజగు॥ ప్రాకటముగ భూమినుకుడు పరగునుమంద్రై॥ జోకనువర్షాధిపుకళి॥ పీక
నునర్షాధిపుండు వెలయును శశియుకా॥ క॥ నేనాధిపతియుశశియుగు॥ భూనాథులకలహము
లను బోలయరు భువిలో॥ ధాన్యములకు పతిబుధుడగు॥ దీనరయోరనాధిపుడైనకరు డార
యకా॥ క॥ రసవత్ స్వధిపతికివి ని॥ రసవత్ స్వధిపతిగురుండు నరయగమ్రుతీయం॥ నంబుధతమె

వొంద ఫలియించు శ్వేతగౌర్యంబులు జేలగుపట | వగనుహోత్వాతము ల్గురుసతోడు
తబుట్టు కష్టంబు పజలకు కలహములును | వికృతకోగంబులు వింతగాబుట్టును ప్రాకృతజ్ఞానం
బుప్రాభవముగ | దక్షిణదేశంబు భరతల్లక్రిందగు దుర్భిక్ష మొదవును తొర్వనందు | మరణ
కోగముబాధలు మఱియుగల్గు | మధ్యవర్షంబు గాలియు మఱియు హెచ్చుచీడచేతను మైదులు
జెడునుపట | దప్ప దని చెప్పె రెట్టడు భవ్య లెన్ను ||

సూతగవస్త్రధారణ నక్షత్రములు.

సీ || సరసుతవివరయ్య నక్షత్రమలయందు గ్రోతవస్త్రము గట్టుకొనిన ఫలము | చెల
గునశ్వనిపెక్కు చీరలుగట్టును భరణియందున ధనహరణ మొదవు | సరయకృత్తికగట్టు నగ్ని
భయంబగు నలరోహిణినిగట్టు నర్ధసిద్ధి | ఆల మృగశిరయందు యెలుకపోటునబడు నాయద్ర
యందును హనియొదవు | గడపునర్వసు బుద్ధియు గలుగుచుండు | పుష్యమందున సర్పము
భోగచయము | సర్పభయమగునాశ్లేష సకలులకును | మఖసు ధరియింప వీడలు మానవేపు
డు || సీ || వరుసపుబ్బనురాచ బాధలుగావించు నురుభోగ సంపదలు తరలందు | హస్తయందున
ధర్మ మతిశయిల్ల జేయు చిత్తయందున ధగ సిద్ధిగలుగు | స్వాతిని భోజన సౌఖ్యంబు గా
వించు జనకునివిందు వికాఖయందు | చుట్టాలుపాలుగా జూచుననూరాధ శ్వేత్తను నెలలోన
చీరచితుగు | మూలతారనుగట్టుగ మృత్యువగును | నమరగల్లు పూర్వాషాఢ నాశకరము |
సరవితోడుత నుత్తరాషాఢచయము | కన్నులకునొప్ప శ్రవణానగట్టె నేని || గీ || తక్కునక్ష
త్రములు శుభదంబులెన్ను | చీరధరియించుటకునని సిద్ధ యగుడు || రెట్టకవివర్యుడీభువి దిట్టడ
గుచు | చాటిచెప్పెనువేంకటక్షౌర్యతేంద్ర || సీ || కలియుగప్రథమపాదమున నాలుగువేలయె

గ్రంథరచనాసమయము.

సమన్నుటడెబ్బ దరయనొకటి | కాలివాహనశకాబ్దంబును వేయునాయ్నటతొంబది
రెండురూఢిగాగ | ప్రభవాదితములు భరగు నిర్వదిమాడు యెండయ్యె సంతయు నెన్నుబు
ధులు | నట్టికాలంబున నయ్యనభాస్కర కవివర్యులరాజుకమలహితుని | యాజ్ఞ పూర్వో
క్త రెట్టమతంబుకావ్యముగ నొసర్పిరి యాచంద్రముగనుకీర్తి | వక్త్రోత్పలకునుగల్గ వను
ధమిద | నలయహోబలవృహతికి నర్పణముగ || మ || కపటారాతివిభంజనోద్ధతమతీ కర్నా
టసింహాసనాధీపతిప్రాప్తమాధురీణకరుణాభీకంతుసౌందర్యకా శ్వసపద్మోతపవిత్ర సమతర
వాచానైపుణినిర్ణితా | హిపకామందక కావ్యనాయక కవీశ్వరస్వరసంధానుకా ||

భుజుగక్రయాతము - తోటకము.

భానువంశాగ్రణి లంధుచింతామణి | దీనరజ్జుమణి దేవభక్తాగ్రణి |

దానవిద్యాస్కరా దైవమంత్రాకరా | మానవోక్తప్రియా శోభనైకాగ్రయా ||

గద్య ఇది క్రిమదొంటిపిట్ట రఘువీర కృపాలబ్ధ సారసారత్వధుర్యాలయరాజవంశ

కవివర్యులయ్య భాస్కరాఖ్య కవిదవ్యప్రణీతంబైన రెట్టమతకావ్యం

బునందు సర్వంబును పంచమాశ్వాసము సంపూర్ణము.

శ్రీరామచంద్రార్చణ మస్తు.

